

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 3 de novembre del 1933

SUMARI

A les cinc i vint minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Rovira i Roure al senyor Conseller de Governació referent a l'actuació de determinats Presidents de Comissions gestores.

Prec del senyor Serra i Moret al senyor Conseller de Governació referent a un conflicte al Mercat Central de Barcelona.

Prec del senyor Carreres i Artau al senyor Conseller d'Agricultura i Economia referent a l'aplicació de la legislació espanyola de boscos.

Resposta del senyor Conseller d'Agricultura i Economia.

Rectificacions dels senyors Carreres i Artau i Conseller d'Agricultura i Economia.

Prec del senyor Blasi al senyor Conseller d'Agricultura i Economia referent al tancament de la Duana de la Tour de Carol.

Resposta del senyor Conseller d'Agricultura i Economia i manifestacions del senyor Vallès i Pujals.

Per absència d'alguns senyors Diputats i Consellers que havien d'intervenir en la discussió dels diversos punts que figuren a l'ordre del dia se suspèn la sessió, que és represa al cap de mitja hora.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret relatiu a la majoria i habilitació d'edat.

Rectificacions dels senyors Abadal i Conseller de Justícia i Dret.

Intervenció del senyor Ventosa i Calvell i contestació del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Rectificacions dels senyors Ventosa i Calvell i Conseller de Justícia i Dret.

Resta acabat el debat de totalitat.

Article 1.º Vot particular dels senyors Abadal i Sol.

El senyor Tauler, en nom de la Comissió el rebutja.

El senyor Abadal el defensa. Li contesta el senyor Conseller de Justícia i Dret.

Rectificació dels senyors Abadal i Conseller de Justícia i Dret.

En votació ordinària és rebutjat el vot particular. Han votat a favor els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dimarts.

S'aixeca la sessió a les vuit i vint minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i vint minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.

Es llegeix i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

L'actuació de determinats Presidents de Comissions gestores

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Roure.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Senyors Diputats: En absència del senyor Conseller de Governació al qual havia d'adreçar un prec, el formulo a la Mesa per tal que tingui a bé trametre'l a l'esmentat senyor Conseller.

En diverses ocasions hem hagut d'ocupar-nos de l'actuació de les Comissions gestores creades per una Llei que presentà el senyor Selves al Parlament. Avui és necessari formular una denúncia concreta referent a l'actuació de determinats Presidents de les Comissions gestores. Seré breu.

Al poble de Santalinya, un poble que no arriba a 400 habitants i que, per tant, tothom ha d'ésser conegut i ha de conèixer concretament l'existència de les entitats polítiques que allà hi han, Lliga Catalana hi té un Centre. Doncs bé, tenint en compte que és president de la Comissió gestora d'aquest Municipi un funcionari de l'Estat, com és un peató de correus, és d'observar que malgrat d'existir al meu entendre una manifesta incompatibilitat entre el càrrec de peató i el de President de la Comissió gestora que equival al d'Alcalde d'un Municipi, prescindint d'aquests detalls, és el cert que aquest senyor se serveix del seu càrrec de peató de correus per a causar els perjudicis del cas a la nostra organització política i així, quant reb cartes que van adreçades al President de Lliga Catalana, de Santalinya, retorna aquestes cartes posant «desconocido» en el sobre.

Jo entenc que això és indubtable que representa un atac a les facilitats de comunicacions que es tinguin amb el referit Centre i tenint en compte que es tracta d'un President de Comissió gestora i a la vegada un funcionari de l'Estat com ho és un peató de correus, m'interessa pregar al senyor Conseller de Governació que faci l'oportuna denúncia a quin efecte jo, des d'aquest moment, m'ofereixo a facilitar-li un sobre on hi consta la particularitat abans esmentada, perquè la denúncia, una vegada passat el període electoral, es faci a la Direcció General de Correus per tal que s'o-

bri expedient a aquest funcionari que és també President de la Comissió gestora.

Les enormitats que vénen realitzant alguns Presidents de Comissions gestores han estat posades de manifest en diverses ocasions en aquesta Cambra, però jo he d'observar també en aquesta ocasió la manera de procedir d'un altre President de Comissió gestora, el de Portell, que essent Alcalde d'aquest Municipi ve actuant com Alcalde del Municipi de Manresana i això que és una arbitrarietat es justifica mitjançant comunicacions que dirigeix a individus del poble de Portell i que porten un membret que diu: «Ajuntament Constitucional de Manresana», posa la data a Manresana, i van signades per l'Alcalde de Portell i el segell de Portell.

Com que això demostra la manera com reiteradament procedeixen els Presidents de les Comissions gestores, faig aquestes denúncies al President de la Cambra perquè les trameti a l'esmentat Conseller als efectes oportuns.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà el prec del senyor Rovira i Roure.

Un conflicte al Mercat Central de Barcelona

Té la paraula el senyor Serra i Moret.

El Sr. SERRA I MORET: Senyors Diputats: He de fer unes breus consideracions sobre un conflicte plantejat a Barcelona que haurà de desembocar en un prec al senyor Conseller de Governació i que espero que la Mesa voldrà trametre-li.

Es tracta del conflicte plantejat al mercat central de Barcelona entre els pagesos proveïdors i l'Ajuntament.

Aquest conflicte, ara com ara, sembla que no tingui ni gravetat ni importància, però no trigarà molts dies a fer sentir els seus efectes a la població de Barcelona i, en particular, a la població obrera de Barcelona, amb un encariment i a la vegada amb una escassetat de verdures i hortalises i altres mitjans indispensables de subsistència; tota vegada que els pagesos de les rodalies de Barcelona han deixat de proveir al Mercat Central de la nostra ciutat.

El conflicte arrenca del fet d'haver acordat la Junta de Proveïments que siguin els faquins els que descarreguin les mercaderies que porten els pagesos al Mercat Central.

Aquest conflicte, l'origen del qual és el que jo exposo, està justificat per part dels pagesos en el fet de què la Junta de Proveïments va prendre un acord amb referència a la descarrega de les mercaderies que van al Mercat Central, si no m'equivoco, el mes de febrer d'aquest any, però, en canvi, en el reglament del Mercat Central de Fruïtes i Verdures de Barcelona, aprovat el dia

io de març d'aquest mateix any, no es fa referència en cap dels seus articles ni en cap de les seves disposicions a aquest Monopoli que havien de tenir els faquins en la descàrrega de les mercaderies que portaven els pagesos.

Jo no he de dirimir aquí, ni crec que el lloc sigui el més adequat per fer-ho, qui té raó; si els faquins, si els pagesos o l'Ajuntament. L'única cosa que desitjaria fer és cridar l'atenció de les autoritats competents perquè procurin intervenir en aquest assumpte i actuïn de mitjancers si és possible, prevenint el conflicte que la ciutat de Barcelona sofrirà dintre de pocs dies si continuen els pagesos portant mercaderies al Mercat Central.

El senyor Conseller d'Agricultura, que es troba present, comprendrà d'una manera molt fàcil la gravetat d'aquest conflicte. Els que més n'hauran de sofrir d'una manera immediata seran les classes obreres de la nostra ciutat, i crec que abans no vingui una penúria de subsistències, abans no vingui un encariment d'aquestes subsistències, que arribaran a ésser rares a Barcelona, perquè no hi ha cap pagès que en porti cap, com ja aquest matí he pogut constatar en el Mercat Central, crec que val la pena que les autoritats es preocupin i intervinguin per veure si es pot conjurar aquest conflicte. Com o de quina manera? Ni m'hi fico ni tinc la pretensió de marcar cap línia de conducta, ni al Conseller de Governació ni al que hi hagi d'intervenir; l'única cosa que jo dic és que els pagesos no deixen de tenir raó quan diuen que no hi ha cap disposició oficial que els obligui a complir o acatar aquest monopoli que s'ha establert en el Mercat Central, perquè ni ells en tenen coneixement, ni la ciutat en té coneixement, perquè això, segons tinc entès es basa només en un acord de la Junta de Proveïments, que no ha tingut estat consistorial, i, per consegüent, no està dintre de les atribucions oficials i regulars de l'Ajuntament de Barcelona.

Cal, doncs, evitar el conflicte i jo confio que el Conseller de Governació, que és el qui té facultats per aquest cas, voldrà escoltar el meu prec i intervenir a veure si pot conjurar o, almenys, fer que aquest conflicte no arribi a tenir la gravetat que comença a tenir.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà el prec del senyor Serra i Moret, al Conseller respectiu.

L'aplicació de la legislació espanyola de boscos

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Senyors Diputats: Es per a formular un prec referent a la forma com es ve aplicant la legislació espanyola de boscos que, com tots sabeu, va ésser objecte d'una adaptació en virtut d'uns acords presos pel Consell de la Generalitat amb data del primer d'octubre de l'any 1932. Jo no he d'entrar a discutir la forma legal com la Generalitat ha fet aquesta adaptació. Potser hi hauria molt que dir sobre el criteri general que presideix aquests acords, perquè jo entenc que no estant traspassada encara la legislació de boscos, tot

intent d'adaptació de la legislació espanyola, en la situació actual de les necessitats de Catalunya, s'ha de fer de tal manera que no vingui a agreujar, a empitjorar, la situació del explotador del bosc. En realitat, no sols s'ha agreujat la situació del posseïdor dels boscos a Catalunya, sinó que es pot dir que tota la llarga prosa d'aquests acords es tanca en una sola afirmació, i és que per qualsevol cosa que s'intenti al bosc, serà precis demanar autorització a la Generalitat.

Deixem de banda aquest aspecte, que potser seria més pertinent en una discussió sobre la futura Llei de Boscos, quan els serveis d'aquesta matèria siguin traspassats a Catalunya, i vaig al prec concret.

El prec concret és que, de conformitat amb aquesta legislació espanyola adaptada — perquè jo sempre he entès que adaptar no és el mateix que alterar o modificar —, dic que, de conformitat amb aquesta legislació espanyola adaptada a les circumstàncies de Catalunya, hi ha certes explotacions forestals que no necessitarien la sollicitud de permís. Em refereixo especialment a l'explotació dita de «bagues de castanyer»: el castanyer que es talla cada cinc anys i que serveix per fer els cercles de les botes, els rodells, o també el mateix castanyer quan es deixa per un temps més llarg i constitueix el que se'n diu la «perxada», perxada que es sol tallar cada quinze, setze, disset o divuit anys, segons les latituds i segons les condicions del sol.

Doncs bé: aquesta explotació, segons l'art. 1.º de les Instruccions de 4 de març del 1925, queda exceptuada de tot permís. Es tracta d'allò que en el llenguatge tècnic castellà se'n diu *monte bajo* — em permetereu que us ho llegeixi amb la mateixa terminologia i que no tradueixi, perquè són termes, per a dir-ho així, tradicionals, d'un tecnicisme entre popular i consagrat, que no es pot alterar. Diu l'article 1.º de les dites Instruccions: *La limitación de los aprovechamientos en los montes, sotos y alamedas de propiedad particular afecta únicamente a las cortas, ha hecho en los montes arbolados y al descuaje de los montes bajos, y en los terrenos poblados de árboles de las especies alcornoque, olivo, algarrobo, avellano y almendro, a la corta de estos árboles. A excepción de estas cortas y descuajes, los particulares — fixin-se amb el que ve — podran seguir disponiendo libremente de sus fincas sin intervención alguna de la Administración pública y sin necesidad siquiera de dar cuenta de los aprovechamientos que en ella se propongan realizar.* Això vol dir que en aquests *montes bajos* — com diu el tecnicisme —, o sigui aquells que es reproduïen, no mitjançant llavor, sinó mitjançant rebrot — és a dir, que es talla i després, naturalment, es reproduïx — que en aquests casos, el propietari és lliure de fer l'explotació, sense cap classe de permís ni intervenció del Poder superior.

Això és el que diu la legislació espanyola, i això és allò que ha alterat la base quarta d'aquells acords de la Generalitat, base quarta a la qual em remeto per no fer excessivament llarg aquest prec.

Demano, per tant, en primer lloc, que sigui respectat aquest precepte de la legislació espanyola, que, per altra part, és un precepte molt racional. Són formes d'explotació del bosc tradicionals que sempre s'han fet d'aquesta manera i que, per altra part, no hi ha perill que els interessos forestals en pateixin,

perquè si el propietari, per exemple, talla abans dels cinc anys, és ell mateix el que suportarà les conseqüències, però la finca no desmillorarà per a res.

La segona part del meu prec és la següent: Tots sabeu que, segons aquells Acords de la Generalitat, s'ha de demanar permís als Ajuntaments on radiquin les finques forestals quan es vol fer una talla o una arrencada; que aquesta petició va a informació dels Municipis respectius on està enclavada la finca, i que després va a la Generalitat, que dona el permís definitiu. Pràcticament resulten d'això una sèrie de perjudicis, per quant els Municipis tarden de vegades molt a informar, i en èpoques electorals això pot constituir una arma una mica perillosa. Hi ha explotacions d'aquesta classe que necessiten una rapidesa extraordinària. Tots sabeu que en aquestes operacions de compra-venda d'arbrat, de vegades no és la carta, sinó el telèfon el que decideix. Per tant, d'aquí se'n poden seguir una sèrie de perjudicis, no solament pel propietari del bosc, no solament pel comerciant, sinó també pels treballadors, que moltes vegades estan en vaga forçosa esperant que es resolgui la petició de permís sol·licitada pel propietari. Es per això que, respecte d'aquests permisos, en general, jo demanaria al senyor Conseller d'Economia i Agricultura que mantingués l'art. 14 de les Instruccions citades de 4 de març del 1925, que diu el següent: *Si transcurridos cuarenta días después de presentados los escritos a las Alcaldías no hubiese recaído sobre ellos resolución, se considerará concedida la petición que en ellos se formulase.* Això salva, crec, els interessos de tothom. No és ni prendre's la justícia per la seva pròpia mà, ni és estar a l'albur de la desídia, o tal vegada de la mala voluntat d'algun Ajuntament que tardi en informar sobre si procedeix o no procedeix la talla sol·licitada.

Per altra part, quaranta dies em sembla que és un termini suficient perquè els Ajuntaments hagin tingut temps d'informar i la Generalitat pugui concedir el permís. Espero, per tant, que el senyor Conseller d'Agricultura i Economia veurà en aquest prec un interès general de les comarques forestals, i molt especialment de la comarca de Santa Coloma de Farnés, que constitueix un model, un alt exemple de bona explotació forestal, sobretot en matèria de castanyers.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: El prec del senyor Carreres comprèn dos extrems. El primer, el que fa referència al permís. Evidentment, si nosaltres ens atenim a la legislació vigent, la Generalitat es va veure obligada a prendre aquest acord, ampliant-la, pels abusos a què donava lloc. No dubto del cas que ha citat el senyor Carreres, de Santa Coloma de Farnés, on s'acostuma a fer amb el màxim de cura; però hi han hagut abusos molt grans. La Llei prohibeix, com ha indicat la V. S., l'arrencar o arrabassar, siguin boscos de castanyers, siguin, en general, de mont baix, i això és el que es venia fent, desgraciadament, molt sovint. No li he d'explicar, perquè coneix perfectament, les conseqüències que té sobre el sosteniment de les terres i les desgràcies que fan les aigües en les pendents, sobretot quan s'havia procedit a arrabassar, i aquesta va ésser segurament la causa que s'establís l'obligació de demanar aquest permís.

Ara bé: deia el senyor Carreres — i jo no ho dubto des del moment que ell ho diu — que s'han produït abusos respecte la tramitació d'aquests permisos; per la meua part, puc assegurar-li que s'ha obert expedient en diverses Alcaldies, precisament per aquest retard, i tingui la seguretat que en cada cas que arribi a coneixement d'aquesta Conselleria es procedirà amb tot el rigor, perquè, sigui per la causa que sigui, no tenen dret a perjudicar a tercers. Això no vol dir que no es prenguin totes les mesures perquè es tramitin amb rapidesa aquests permisos.

Jo demanaria, però, al senyor Carreres i Artau que no volgués que se suprimís el permís, perquè, com ja sap, en la legislació actual les talles ordinàries no necessiten permís, però això, si no recordo malament, comprèn les extensions fins a 5 hectàrees.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Per menys de 5 hectàrees, segons la legislació espanyola, no es necessita permís.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Però ens trobem que, exceptuats certs indrets del Pireneu i del Montseny i altres llocs molt reduïts, la major part dels boscos de Catalunya no arriben a aquesta extensió. De manera que ens trobem que es podrien arrencar una quantitat enorme de boscos sense tenir-ne coneixement. El fet de poder aplicar en determinats casos o abusos un càstic, no ens soluciona la cosa. S'imposen unes multes que són sumament reduïdes en relació a la importància dels danys que es causen. En fer el senyor Cambó una Llei de Boscos, va tenir el bon encert de restringir força la concessió de permisos, però sovint, per la dificultat de vigilar el compliment d'aquestes disposicions, no es varen atrevir a fer-ho amb l'extensió que ho ha fet la Generalitat.

Jo pregaria al senyor Carreres i Artau que no insisteixi en la supressió dels permisos. Tingui la seguretat completa que aquests permisos es tramitaran amb la màxima rapidesa i que s'imposaran les sancions que calguin als Ajuntaments o Alcaldes que retardin els permisos, i tingui la seguretat que qual-sevol denúncia o indicació que es faci a aquest Departament serà atesa amb la màxima rapidesa.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Agraeixo molt les manifestacions que ha fet el senyor Conseller d'Agricultura i Economia, però he d'insistir en el meu prec. Respecte el primer extrem, he d'insistir en què no és necessari demanar permís pel baldament hi hagi el perill de l'arrencada, doncs les citades Instruccions, en el seu art. 1.º, en el qual jo m'afermo per fer la meua petició, distingeix entre tallar i arrencar. Quan es tracta sols de tallar, no es necessita permís; quan es vol arrencar, es necessita el permís. De manera que jo pregaria al senyor Conseller d'Agricultura i Economia que admetés aquesta distinció de què es demanés el permís quan s'ha d'arrencar, però quan s'ha de tallar, no, perquè és explotació ordinària, aprofitament ordinari del mont baix. Fixi's la V. S. en aquest article 1.º Jo desitjaria...

El Sr. FARRERES I DURAN: Està modificat això.

El Sr. CARRERES I ARTAU: No està modificat això, i ara li diré una cosa, senyor Farreres.

El Sr. PRESIDENT: Dirigeixi's a la Cambra, senyor Carreres.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Amb el permís de la Presidència, ho diré a la Cambra. No us feu gaire forts amb aquests acords presos pel Consell amb aquestes multes, perquè no tenen cap valor legal. El dia que algú vulgui oposar-se a una d'aquestes multes no passarà res. Per tant, no extremeu la nota en aquest punt; esteu en un terreny fals, com ho està la Generalitat, i no es pot anar més enllà de la legislació espanyola.

El Sr. FARRERES I DURAN: El senyor Vallès i Pujals té anunciada una interpellació.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Senyor Farreres...

El Sr. PRESIDENT: Senyor Carreres, dirigeixi's a la Cambra i faci les manifestacions referents al prec concret.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Gràcies, senyor President, però com que tinc una certa debilitat pel senyor Farreres i Duran... (Rialles.) Em permeto, per tant, insistir en aquesta distinció. El senyor Conseller d'Agricultura i Economia em diu: «Oh! és que hi ha el perill que arrenquin.» Quan arrenquin, cal el permís; si arrenquen sense permís...

El Sr. FARRERES I DURAN: Ah! Quan hagin arrencat, llavors el permís? Que vingui la interpellació anunciada pel senyor Vallès.

El Sr. CARRERES I ARTAU: En quant el segon punt, que s'apliqui l'art. 14 i que, acabats els quaranta dies, s'entengui concedit el permís; i he d'insistir, precisament, en aquest moment de delicadesa pública i electoral en què ens trobem. Seria mostrar un respecte a la consciència electoral del país si el Govern de la Generalitat acceptés això, amb la qual cosa no farà més que complir exactament un estat legal, que no ha estat derogat, perquè encara no pot ésser-ho. Res més tinc a dir.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: He comprès perfectament que el senyor Carreres i Artau vegi una diferència entre tallar i arrencar. El que jo li deia no era pel perill, era pel fet que desgraciadament es repeteix cada dia, àdhuc ara, que per falta de vigilància hi ha alguns llocs on es fa, on després de tallar s'arrencava i arrabassava.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Llavors aquestes multes.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: És molt trist haver d'imposar una multa quan es pot evitar el mal.

Respecte la facultat que té la Generalitat per a imposar les multes, he de fer-li una petita observació al senyor Carreres i Artau, que em sembla que quan la Generalitat prengui un acord en defensa de la riquesa de Catalunya, no és gaire — com diré jo? — no és gaire natural que nosaltres mateixos busquem la part flaca que pot tenir aquest acord.

El Sr. CARRERES I ARTAU: No hauria dit res, però ha estat el senyor Farreres i Duran

que s'ha entestat en què descobrís el secret. (Rialles.)

El Sr. PRESIDENT: Estem en sessió pública, senyors Diputats.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: És donar peu que es tornin a reproduir els abusos que afortunadament s'han aturat. Repeteixo al senyor Carreres que tingui la seguretat que es tramitaran ràpidament; no arribarem als quaranta dies, perquè, àdhuc com li deia, s'han imposat sancions i obert expedient a alguns Alcaldes; s'insistirà, però, encara més perquè aquests permisos no necessitin ni els quaranta dies. Per regla general he de dir en honor dels que estan ocupats en aquesta secció del Departament que la concessió dels permisos es tramita ràpidament. Si algun retard hi ha alguna vegada, és degut a negligència d'algun Alcalde, cosa que no passa gaire sovint i que procurarem de totes maneres que no passi més.

El tancament de la Duana de Tour de Carol

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Blasi.

El Sr. BLASI: Senyor Conseller d'Agricultura i Economia: Sap el senyor Conseller que França va tancar la frontera el mes de juliol a les nostres fruites amb el pretext que no tenia servei suficient per a vigilar i controlar les nostres fruites i dient que aquestes estaven contaminades pel poll de Sant Josep. Això ha produït un gran perjudici a Cerdanya, perquè, precisament, la Duana de la Tour de Carol és on fa cap la via natural de totes les terres del Segre, la Cerdanya fins al pla de Lleida. A la Cerdanya li ha produït un dany més considerable, perquè saben els senyors Diputats que la Cerdanya produeix unes peres que tenen gran renom i tenen molta estima en els mercats francesos, i sobretot a París. Aquesta pera representa una requisa molt considerable i molt repartida, de manera que aquells muntanyencs es refien de la seva venda per a passar la hivernada que allà és molt dura.

Comprendreu que és una cosa desesperant que un producte que es dona al peu del transpirenaic, hagi de marxar enrera per anar a Granollers i agafar la via de França i anar al país veí per l'aduaneta de Cervère. Aquest és un perjudici enorme, sobretot tractant-se d'un fruit que exigeix una gran cura en quant a l'embalatge i transport.

El Sr. TRIES DE BES: Està resolt això, ja.

El Sr. BLASI: Hi han rumors de què degut a les gestions de la Junta Reguladora, dels nostres representants i de l'anterior Conseller d'Economia, s'ha fet una concessió i jo voldria saber quin és l'abast d'aquesta concessió, estar-ne degudament informat, i que es procurés que això no es pogués repetir, perquè és un dany considerable per la gent de la Cerdanya, que voldrien tenir almenys la satisfacció d'aconseguir que la Duana de Puigcerdà i de la Tour de Carol, que és una Duana de molta importància, tingués les mateixes prerogatives que té la Duana de Cervère.

Jo desitjo, per tant, aquest informe del senyor Conseller i, després, que recolzi el desig de la Cer-

danya perquè no es pugui repetir aquest mal que no afavoreix a ningú. I res més.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia : Com sap el senyor Diputat, desgraciadament la Generalitat, en aquest assumpte de Duanes no hi té una intervenció directa, i no es podia fer res més que el que s'ha fet, que en realitat han estat unes gestions oficioses que també tinc notícies de què han donat resultat, sense que ara pugui dir-li concretament on arriba el seu abast ; però puc donar-li la seguretat de què si en aquestes gestions no s'ha arribat a una resolució completa, l'assumpte es portarà amb tota bona voluntat i està a la Junta Reguladora perquè el resolgui i eviti aquest perjudici a la Cerdanya.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Precisament volia fer un prec al senyor Conseller d'Economia i Agricultura, aprofitant també avui la seva presència aquí, per a parlar d'un assumpte similar al que deia el senyor Blasi. Es de gran interès per tota la Cerdanya, i tots els que intervenim en els assumptes d'allà ho sabem, que es resolgui aquest assumpte de la sortida de la pera per la Duana de la Tour de Carol. Però precisament els diaris porten — jo he rebut abans d'ahir un diari de Puigcerdà — un telegrama de l'agregat comercial del Ministeri d'Estat, senyor Badia, que era a París aquests dies, dirigit a l'Alcalde de Puigcerdà, dient que s'havia resolt per part del Govern francès, aquest assumpte, i que des d'aquest instant poden ja tots els agricultors de la Cerdanya treure les seves peres per la Duana de la La Tour de Carol. De manera, que aquest assumpte jo el dono per resolt degut a aquestes gestions de què parlen els periòdics i, per tant, em plau afegir aquestes manifestacions a les que s'han fet sobre aquest assumpte.

(Com sigui que no es troben presents a la Cambra alguns dels senyors Diputats i Consellers que havien d'intervenir en la discussió dels diversos punts que figuren en l'Ordre del dia, el senyor President suspèn la sessió per menys de mitja hora.)

Es reprèn la sessió a dos quarts de set de la tarda. Al banc del Govern hi ha l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.)

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, relatiu a la majoria i habilitació d'edat

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula, per a rectificar, el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL : Senyors Diputats : El meu objecte, en aquesta tarda, és fer solament algunes observacions amb referència a allò que el senyor Conseller de Justícia i Dret manifestà l'últim dia que ens ocupàrem d'aquest Projecte de Llei de ma-

joria i d'habilitació d'edat. El senyor Coromines, en acabar el seu parlament, ens deia que tenia gairebé com una cosa sentimental el desig de què en aquest assumpte en què es parla per primera vegada de la Legislació Civil que hem de tenir a Catalunya ja formada pel Parlament, hi hagués en l'aprovació d'aquesta Llei fragmentària que s'ha portat, una unanimitat absoluta perquè es vegés com el Parlament, representació autèntica de Catalunya, tenia el desig, tenia el propòsit ferm, de respondre a les aspiracions del poble català anant a la determinació del nostre propi Dret Civil. Però jo he de dir que la unanimitat hi és i hi ha d'ésser en el desig, en el propòsit de fer-nos nosaltres la nostra legislació civil ; però el que no pot pretendre ningú — no ho pretindrà segurament el senyor Conseller de Justícia i Dret — és que precisament en un punt tan complex com és el de la Legislació Civil a Catalunya, encara que hi hagi aquesta unanimitat i ferm propòsit d'anar a determinar la nostra legislació, no hi hagi discrepàncies i diferències d'apreciació entre els uns i els altres respecte dels diferents preceptes de la Legislació Civil. No solament això, sinó que jo entenc que és una cosa que, fora de l'orientació general del que es refereix a la determinació de cada un dels preceptes, està tant fora de tot partidisme polític, que jo comprenc que dintre de la Majoria, com dintre de les distintes Minories, hi hagi diferències d'apreciació respecte de determinats punts de vista. ¿Què vol dir, per exemple, que el senyor Tries de Bes sigui partidari de portar la major edat als vint-i-un anys i que jo pogués ésser partidari de deixar-la als vint-i-cinc anys, com és avui, o deixar-la als vint-i-tres per unificar-la amb el que resulta a la resta d'Espanya? ¿Es que això representa el que hi hagi, per part de l'un o per part de l'altre o per part dels que tinguin aquesta diferenciació, un menor desig, un menor propòsit, de què nosaltres ens arreglem la pròpia Legislació Civil? Indubtablement que no.

(Ocupa la presidència el senyor Jaume Serra i Hünter, Vice-president primer de la Cambra.)

I en aquest punt jo desitjo, senyor Conseller de Justícia i Dret, anar fins una mica més enllà, anar fins el punt de diluir que encara que alguns de nosaltres som membres de la Comissió Assessora que prepara els treballs que van després al Govern de Catalunya i que examinats per aquest i aprovats o modificats per aquest vénen després a aquest Parlament perquè es discuteixin i aprovin, jo no admeto que es pugui posar ni tant sols com a motiu de discrepància i com a motiu de disconformitat el que una mateixa persona digui dintre de la Comissió Assessora i digui dintre d'aquest Parlament ; perquè allà es mira solament teòricament, gairebé diria únicament en el concepte jurídic, desitjant portar tots els avenços a la legislació dintre del que es refereix a la Legislació Civil. Ah!, però aquí no solament hem de mirar aquest punt de vista merament tècnic, sinó que aquí hem de mirar les coses sobre la base de les conveniències del poble català i el que en cada moment pugui venir respecte dels punts determinats de la Legislació Civil. Jo he de repetir el que he dit constantment respecte d'aquest Projecte de Llei : que estant a punt de venir — com ens ha dit repetides vegades el Conseller de Justícia i Dret — la part del Projecte de Llei que es refereix a la tutela i curatela, jo entenc que és necessari que ho articu-

lem tot plegat i que discutim juntament els dos projectes combinant-los l'un amb l'altre. Perquè jo em trobo, respecte del mateix, en el que es refereix a això, que es parla, per exemple, en aquest Projecte de Llei, del «Consell de tutela». Ara bé: jo dic al senyor Coromines que, per la meua part, personalment, pel mateix que crec que en aquests assumptes es pot emetre, àdhuc pels membres d'una majoria o de les mateixes minories, conceptes diferents, que per la meua part sóc partidari de què s'estableixi la facultat del pare perquè pugui, en els casos que ho cregui convenient, disposar de la tutela i curatela dels seus fills, amb independència, amb abstenció, amb exclusió absoluta del Consell de tutela. Jo dic: si sóc partidari d'això — i això ho defensaré en quan vingui aquest Projecte referent a la tutela —, ¿com vol el senyor Coromines que jo pugui discutir bonament aquest Projecte de Llei en el qual ja se'm fixa un Consell de tutela sobre la base de què aquest Consell de tutela ha d'existir constantment? Una de dos: o jo hauria de fer les excepcions necessàries i posar immediatament, dintre del que es refereix a Consell de tutela, tota la reglamentació per al cas en què aquest Consell de tutela no existeixi, o bé el dia de demà, quan jo vingui aquí a fer presents les observacions que jo crec convenients respecte d'aquesta facultat del pare amb exclusió del Consell de tutela, podeu dir-me que ja està aprovat pel Parlament el que es refereix al Consell de tutela i que no podem discutir respecte d'això. De manera que jo ho veig tant lligat, que veig impossible que nosaltres, almenys jo, poguem determinar la manera com s'han de fer totes aquestes coses, si jo no puc conèixer el que es refereix a la tutela i curatela, per completar el que allà hi hagi amb el que aquí es presenti, i que d'aquesta manera es pugui discutir una cosa que sigui un tot orgànic. Jo podria multiplicar els exemples, però em sembla que amb aquest és suficient per veure com efectivament tot el que es refereix a aquest Projecte de Llei està lligat amb l'altre Projecte de Llei, que pot venir conjuntament amb aquest i aleshores podem discutir-los tots plegats. Perquè quan jo he parlat aquí de retirar el Projecte de Llei, potser m'he expressat malament, perquè el meu pensament no era precisament de retirar aquest Projecte de Llei sinó d'esperar a què es discutís aquest Projecte de Llei quan vingués l'altra part complementària del mateix de tutela i curatela i que aleshores podríem discutir-los tots plegats, perquè aleshores indubtablement amb el que es referís al primer i amb el que es referís a l'altre, es podria harmonitzar de manera que no hi hagués discrepàncies i que no hi hagués dificultats el dia de demà. Jo crec que, en definitiva, les paraules que l'últim dia que vàrem parlar d'aquesta qüestió va dir el senyor Conseller de Justícia i Dret, vénen a donar-me la raó, perquè deia: «Com que al cap i a la fi fins el primer d'abril de l'any 1934 no haurà de regir aquest Projecte de Llei, d'aquí aleshores indubtablement hauré tingut aquí el Projecte de tutela i curatela i, per consegüent, podem haver discutit i aprovat el que es refereix a allò; si alguna dificultat hi ha, si alguna cosa, en virtut del que aprovem aquí, hem de modificar aquest Projecte de Llei, podrem modificar-ho perfectament abans del primer d'abril i aleshores ja ens trobarem amb un projecte orgànic, amb un cos de Dret que pot ésser articulat.» Ah! Però, senyor

Coromines, això és dir que fem, en el dia d'avui, una feina que sabem que el dia de demà pot haver d'ésser desfeta, tota vegada que tenim aquests cinc mesos per endavant. ¿I no val més portar el Projecte de tutela i curatela avui en lloc de què el Parlament el dia de demà s'exposi a modificar allò aprovat en el dia d'avui, no podem fer-ho tot plegat en forma que sigui una cosa ferma, definitiva, i que no s'hagi de modificar? Jo no hi veig inconvenient en això, els inconvenients els veig en fer el contrari del que dic; inconvenients que si no representen altra cosa representen aquesta variació que és possible que el Parlament hagi de fer les seves pròpies Lleis en un espai tant curt com el que va d'aquí al dia que aquesta Llei ha de venir a regir, o sigui, el primer d'abril del 1934. És per això que jo demanaria, no que es retirés el Projecte de Llei, que acabem la discussió de la totalitat i que un cop acabada la discussió de la totalitat, quedi aquest Projecte de Llei suspès, perquè vingui el Projecte de tutela i curatela i llavors discutir-los tots dos. Això és el que demano i espero que en virtut de les raons que he donat i exposat, i sobretot per aquesta mateixa dificultat en què em trobo jo, i em penso que es trobaran altres senyors Diputats, de discutir aquest Projecte de Llei i fer les reglamentacions que segons el seu criteri s'haurien de fer en relació al de tutela i curatela, que s'espera després que es puguin discutir tots plegats. Jo espero que el senyor Conseller de Justícia i Dret, atenent aquestes raons, acceptarà aquesta petició meua.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Té molta traça el senyor Abadal en proposar la dilatoria que ha estat defensant fins ara, però he de confesar que amb tota la bona voluntat no he pogut trobar en el pensament termes de convicció. Primerament deia el senyor Abadal que és força natural que en qüestions com a aquesta de Dret Civil, tan estranyes a la política hi hagi unanimitat en el propòsit d'anar a la definició a l'establiment del nostre Dret Civil i que això no vulgui dir que no pugui haver-hi, solucions diverses defensades per membres d'una mateixa agrupació política, per algunes de les solucions que es proposen. Tots estarem a la una en la necessitat d'ordenar novament el nostre Dret Civil, però podem estar en discordança en alguns dels termes d'aquesta ordenació i en els procediments que s'adoptin o les solucions que es proposin respecte aquesta ordenació. I encara deia: Afiararé més el pensament i diré que una cosa és que un mateix individu, una mateixa persona, mantingui una posició determinada en les sessions de la Comissió Jurídica Assessora i una altra cosa és que aquesta mateixa persona vingui aquí i prengui una posició respecte d'aquella solució a baix defensada i cregui que per la posició política en què s'han de veure aquí les coses no convingui adoptar la mateixa solució. Que li diré, senyor Abadal? No sóc tan subtil, no hi pot arribar el meu pensament, no hi entra per aquí. Perquè si la Comissió Jurídica Assessora, fos efectivament una Facultat de Dret, o fos una Acadèmia que així teòrica-

ment i desinteressada, anés a discutir sobre les solucions possibles en una qüestió de Dret, encara això ho entendria; podria ésser que en aquella Acadèmia un defensés una solució que després la considerés extemporània o mal presentada, o mal ordenada, o mal compaginada, quan es tractés de portar-la a un Parlament per la seva aprovació com a Projecte de Llei. Això jo ho entendria, però és que la Comissió Jurídica Assessora no és això. Quan la Comissió Jurídica Assessora, comença a estudiar una qüestió ja comença amb la idea que es tracta d'estudiar un Projecte de Llei, per fer-lo de seguida, per presentar-lo al Parlament perquè si el Parlament li sembla bé, l'aprovi immediatament, en faci una Llei i llavors no sé veure la distinció que pot adoptar una mateixa persona perquè a baix quan se tracta de proposar al Govern un Projecte de Llei digui una cosa, i quan vingui aquí dalt per aprovar-lo en digui un altre. Jo, aquesta subtileza no l'arribo a concebre, no hi arribo a entrar i per això no la puc acceptar, com a fonament de les raons que ens ha donat per la seva dilatòria el senyor Abadal.

Ha proposat un cas el senyor Abadal i ha dit: «Aquí es parla del Consell de tutela, i jo — diu ell — que sóc partidari que el pare prescindint del Consell de tutela ordeni la tutela com ell vulgui, com a ell li plagi no puc acceptar aquí, ja que partim de la base de l'existència d'aquest Consell de tutela, que no sé encara pas com s'ordenarà.» Jo, certament, he estat sorprès de l'observació del senyor Abadal, i he volgut tornar a veure el Projecte de Llei, tal com es presentava i no veig en el Projecte de Llei res que s'oposi a què el senyor Abadal, quan vingui proposi això que ens ha exposat aquí. Però el que diu el Projecte de Llei, segons l'acabo de llegir ara, és que l'habilitació d'edat la podrà concedir el pare, primer, i després el Consell de tutela, i jo no veig perquè el pare que és primer i que pot donar l'habilitació d'edat no la condicioni si és que la Llei li permet, no faci totes aquestes coses que diu el senyor Abadal, perquè només és quan ell no ho hagi ordenat, quan no ho hagi fet, que podrà entrar el Consell de tutela i llavors haurem de veure quan això es reguli, com s'aplica, com es desenvolupa, en quina forma s'haurà de fer i podrà ésser que llavors s'adopti la fórmula proposada pel senyor Abadal, o una altra fórmula contrària a aquesta. No veig la contradicció ni el compromís en què ens anem a posar. Diu el senyor Abadal: «Es que és possible que ara aprofitem una cosa aquí, a ull — suposo que vol dir — perquè no anem a regular-la, solament es parla del Consell de tutela, però no diem com operará.» És possible que regulem una cosa i després quan vingui el Projecte total de tutela i curatela disposem el contrari, i s'esgarrafa de pensar que passarà. Doncs passarà el que passa en tots els cossos legislatius de tot el món que discuteixen un projecte un xic complicat com ha vist el senyor Abadal i alguns dels que estem aquí que ha passat en les Corts Constituents d'Espanya en discutir la Constitució que tots la teniem a la vista, que havia estat presentada en un sol bloc, i que no obstant diverses vegades en arribar l'article 40, el 50 ó el 60 s'hagut de comprendre que una resolució presa an-

teriorment no estava prou bé, i s'ha pres altra vegada, i s'ha hagut d'ordenar, compaginar i conjugar amb aquelles altres disposicions que semblaven contradictòries. Però encara que no fos així, deia: «Es que ara anem a fer una cosa que demà o demà passat haurem de reformar o tal vegada haurem de reformar.» Totes les Lleis que es presenten aquí estan subjectes a aquesta possibilitat, no fem cap Llei que no pugui ésser reformada d'aquí quatre dies, i la realitat ens ha demostrat que tant era possible que fos així que una Llei referent a eleccions municipals aprovada el mes d'agost darrer, l'hem hagut de reformar el mes d'octubre perquè les circumstàncies han canviat i han aconsellat al Parlament que es fes una altra cosa.

De manera que si ara aquí només anem a esmentar el nom del Consell de tutela, ens trobem que després, en regular el Consell de tutela, volem posar alguna cosa que tal vegada contradigui això que avui hem posat, passarà com en totes les Lleis: que haurà d'ésser reformada per un altre, però no és cap cosa insòlita, cap cosa extraordinària i, a més a més, ens podria retenir en el nostre treball la temença de produir una pertorbació de fet. La temença que ara anéssim a fer una cosa, anéssim a ordenar una institució, aquesta institució creés interessos i aquests interessos haguessin d'ésser defraudats a conseqüència d'una reforma que nosaltres ja ara tenim en previsió i que l'haurem de fer dintre de poc temps. Això encara podria semblar una dificultat, però si aquesta Llei que ara proposem aquí l'haurem d'aprovar com s'aprova l'art. 1.º, perquè sempre abans de l'art. 2.º s'aprova l'art. 1.º, i abans d'un títol II s'aprova el títol I, i ara, aquest és el títol I d'una Llei, i si després haurem de passar al II, jo no comprenc aquesta dificultat que hi troba el senyor Abadal, perquè la creació d'interessos no s'ha produït, perquè aquesta Llei que ara aprovaríem aquí no entrarà en vigor fins al mes d'abril, i d'aquí al mes d'abril tenim un temps més que sobrer per aprovar tot el Projecte de tutela i de curatela.

De manera que jo no comprenc perquè es volen aquestes dilacions, i no ho comprenc perquè moltes vegades s'han fet censurens a aquest Parlament perquè no treballa més, perquè no fa més Lleis, perquè no aprova més coses; i quan n'hi ha una per a fer, tot és suggerir projectes de dilació, i que es deixi per a demà passat i que ja es farà a l'endemà. Però mentrestant, senyor Abadal, tots en prenem una responsabilitat en aquestes coses; no és responsabilitat del Govern, perquè el Govern proposa, però el Parlament aprova. Nosaltres anem demorant aquesta solució, aquest petit començament de solució de la qüestió del nostre Dret civil, i en això nosaltres en prenem una responsabilitat, i, quant a la meua, jo no la vull prendre, jo no vull acceptar-la, no vull que se'm digui que aquí no s'ha fet res perquè no ens ha plagut, perquè no hem volgut, i que per una simple temença, per una subtileza de concepció no es faci aquesta Llei. Si algú no hi està conforme, malgrat el meu propòsit d'arribar a la unanimitat, que voti en contra. Cadascú mantindrà la seva opinió, però demorar-lo, deixar-lo estar havent de plegar ara la sessió perquè en aquest moment no hi altre Projecte damunt la taula que aquest, perquè les Comissions no han fet els seus dictàmens, i haver de passar per què

tenint un Projecte de Llei aquest no es vulgui discutir, aquesta és una declaració pública de què ens proposem que el Parlament no actuï.

Jo no vull passar-hi per això, quant a la meua responsabilitat; i consti que quan dic no vull, vull dir respecte a les meves coses, perquè el Parlament farà el que s'aprovi i el que li sembli bé, però jo no aconsellaria a la Majoria que deixés sense discussió o que suspengués la discussió d'aquest Projecte de Llei, només que per aquesta responsabilitat de reforma que podria venir a conseqüència d'un nou concepte que la Cambra adoptés en aprovar la resta del Projecte de Llei.

En realitat, senyor Abadal, totes les coses tenen remei menys una, totes tenen remei, Nosaltres ara podem aprovar aquest Projecte de Llei tal com l'hem presentat, amb una resolució, crec que adicional o transitòria, que diu que mentrestant no estiguin aprovades les constitucions d'aquests nous títols de Consell de tutela i Magistrat de tutela, això voldrà dir el mateix que es diu ara en la Llei; de manera que, de fet, encara no hem fet cap reforma, de fet, ni aquesta dificultat que hi posa el senyor Abadal, perquè hi ha un article adicional que diu que mentre aquest Consell de tutela, aquest consell de curatela i aquest Magistrat de curatela no hagin estat creats, allí on digui Consell de tutela, dirà Consell de família, i allí on digui tal cosa en dirà una altra. De manera que aquí haurem posat uns noms que no significaran res, que no es concretaran a res i que no destorbaran per a res. Tot això es pot refer, com totes les coses; hi ha una sola cosa que no es pot refer, senyor Abadal, que és el temps perdut. Això sí que quan ja s'ha perdut no es torna a refer. I jo no vull prendre damunt meu la responsabilitat d'haver fet perdre el temps al Parlament de Catalunya i al nostre poble, que espera que sense ajornaments s'emprenqui l'obra aquesta de nova ordenació del nostre Dret civil. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Amb la intervenció del senyor Conseller de Justícia, resta ja acabada la discussió de totalitat d'aquest Projecte de Llei.

El Sr. VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA: Per a fer unes quantes observacions respecte a aquest Projecte de Llei. No pensava intervenir-hi, però plantejat el tema, que és molt suggestiu, no crec que perdi el temps exposant unes consideracions.

Crec que pel senyor Abadal, en anteriors sessions, examinant aquest Projecte i exposant el criteri d'aquesta Minoria, va fer notar com aquest Projecte canviant l'edat fixada per la plenitud del Dret civil per a arribar a la majoria, venia desarticulat de tot un Projecte general relatiu al Dret civil. Jo crec, senyor Coromines, que aquest és un dels grans defectes de l'actuació legislativa d'aquest Govern, que no es manifesta solament en aquest Projecte de Llei, sinó que es manifesta en moltes altres coses.

Jo crec que aquesta serà ocasió oportuna perquè es faci notar com els Projectes de Llei que han vingut presentats per aquest Govern al Parlament, han vingut presentats sense obeir realment a un pla general, a una ordenació que indiqués que per part del Govern hi havia una visió de conjunt

de l'obra legislativa que havia de realitzar el Parlament de Catalunya.

Nosaltres varem votar un Estatut Interior de Catalunya. Aquest Estatut Interior necessita tot un conjunt de Lleis complementàries que vinguin a donar el desenvolupament necessari a aquells preceptes bàsics de la nostra Constitució. Cap d'aquestes Lleis complementàries, no solament no han estat discutides, sinó que no han estat presentades pel Govern, i nosaltres, senyor Coromines, ens entretenim avui discutint Projectes que tenen una importància molt secundària i que no tenen cap caràcter d'urgència. Jo crec, per exemple, que a Catalunya, qualsevol que sigui el criteri que tots nosaltres o cada un de nosaltres tenim respecte a la majoria d'edat i del límit en el qual aquesta majoria d'edat deu fixar-se, tothom convindrà en què no és un punt que commogui i apassioni a l'opinió pública, o que tothom trobi a faltar el que avui amb urgència, a precipitació, canviem l'edat dels vint-i-cinc anys fixada per a arribar a la plenitud dels drets civils, per establir una altra edat que és la dels vint-i-un anys.

Les Lleis complementàries no vénen i ve un Projecte fixant la majoria d'edat, respecte del mateix mecanisme del nostre Dret civil.

Jo crec que hi ha un punt fonamental, essencial, davant del qual tots els altres deuen cedir, i és el de tornar a la seva puresa la vigència del Dret civil de Catalunya. I nosaltres precisament per arribar a això varem proposar — i dic nosaltres, i parlo d'aquesta manera perquè va ésser per boca dels nostres companys, senyor Sol i senyor Abadal — el que s'establís d'una manera transitòria la vigència d'un apèndix, de l'apèndix del Dret civil català, la denominació hauria estat la que adoptés el Parlament de Catalunya. Nosaltres no teníem inconvenient en denominacions exactes, però que de fet fos una solució de preceptes per a quan fos, o en forma de Projecte o variant la denominació, establint en forma el Projecte de prelatió de fons que sembla que era el que marcava la inclinació del senyor Conseller de Justícia i Dret. I era aquest punt fonamental, essencial i bàsic que determinava la vigència del nostre dret propi substraient-lo a la influència perniciosa i pertorbadora de la jurisprudència del Tribunal Suprem que l'ha vingut desnaturalitzant, i no obstant, nosaltres veiem com aquell precepte, o aquell Projecte de prelatió de fons està dormint no sé on, per quines causes, per quines raons, i no ve a la deliberació del Parlament i sense que nosaltres estiguem fixats sobre quins són els preceptes que han de regir sobreposant-se a les deliberacions, als falts dels Tribunals, a les intromissions de la jurisdicció espanyola, ens ve un Projecte modificant el Dret civil respecte a aquest punt concret de la majoria d'edat. No obeeix, com dic, a cap pensament informador. Un bon dia el senyor Conseller de Justícia i Dret es veu que es va aixecar, i va dir: «Hem de modificar la majoria d'edat, i el límit de la majoria d'edat, i l'hem de fixar als vint-i-un anys», i va presentar aquest Projecte de Llei. ¿Quines raons hi han per a presentar aquest Projecte de Llei i no un altre? Absolutament cap; ni això respon a una demanda de l'opinió pública, ni a una necessitat del nostre

poble, ni afirma el nostre sentit d'autonomia. I jo li dic que, àdhuc dintre del mecanisme de la majoria d'edat, en relació amb els organismes de tutela i la pàtria potestat, aquest Projecte ve totalment desarticulat d'ells, com fa un moment assenyalava el meu company senyor Abadal. Però jo no he d'insistir en els seus arguments, perquè això fóra marcar la pretensió que podien tenir un abast i una eficàcia les meves paraules, que indubtablement seran sempre inferiors a les que podran tenir les que pronuncia el senyor Abadal; no solament per l'eficàcia intrínseca d'aquestes paraules, sinó perquè el mateix Conseller de Justícia i Dret rep sempre amb més favor i simpatia les suggerències que li vinguin del senyor Abadal, que les meves, a les quals atribueix una intenció d'atac que moltes vegades no existeix en el meu esperit.

Però, deixant a part això, jo diré al senyor Conseller de Justícia i Dret que crec que hi han àdhuc altres raons que vénen a justificar que el Projecte de Llei, tal com ve avui articulat, sofreixi un nou examen i una nova redacció, i, per consegüent, que pugui ajornar-se la discussió que avui està entaulada aquí, per a procedir a aquesta revisió del Projecte — si és que el senyor Conseller de Justícia i Dret insisteix en mantenir-lo — perquè després pugui ésser aprovat sense discussió.

No és això defugir un treball, senyor Conseller; si el Parlament no ha treballat més o no ha anat més endavant, jo crec, senyor Conseller de Justícia i Dret que no serà nostra la culpa, sinó del Govern, a qui pertany tenir les iniciatives dels projectes. Per consegüent, si el Govern hagués presentat projectes degudament preparats i degudament articulats, el Parlament li hauria donat tota mena de facilitats, com les hi ha donat respecte a aquells projectes, com el Projecte de la Llei Municipal, en el qual s'ha marcat clarament l'esperit de concòrdia de totes les fraccions de la Cambra, i el desig unànim de totes elles d'anar elaborant aquelles lleis fonamentals que siguin necessàries per a l'estructuració de l'autonomia de Catalunya.

Però això, senyor Coromines, no pot passar amb el Projecte de Llei que ha vingut ara a discussió de la Cambra. Per quina raó? Perquè es fixa la majoria d'edat a vint-i-un anys? No. Respecte a això, evidentment, poden haver-hi criteris, pensaments, opinions diverses. No és qüestió de Partit; hi ha home que pot creure que, realment, la majoria d'edat està millor als vint-i-un anys, n'hi haurà d'altre que cregui que hauria d'ésser als vint-i-tres anys, i un altre, als vint-i-cinc. Aquesta qüestió no marca cap divergència essencial, són merament qüestions d'apreciació i d'opinió. Però és que jo crec, senyor Coromines, que això no marca tampoc tendències modernes, com deia l'altre dia la V. S. No ho crec perquè han existit en totes les èpoques; si la V. S. mateixa feia referència al *Fuero Juzgo* i al *Fuero Viejo* que, evidentment, no són codis moderns i en els quals s'establí la majoria d'edat, i als Usatges, que vénen a marcar la majoria d'edat en la mateixa època, en el mateix límit que avui fixa el Projecte del Govern. Són coses que han existit en tots els temps i moments, i, per

consegüent, respecte de les quals es poden adoptar idees completament distintes.

Però, salvant això, jo li he de dir que a mi em sembla, que portar inicialment aquest Projecte, desglossat de tots els altres, és fer en l'obra de legislació civil encomanada al Parlament de Catalunya, dues coses: Primera. Una demostració que ens manca el pensament informador de l'afirmació de la puresa de l'esperit del nostre Dret civil i del sentit i de l'orientació general d'una reforma. És entretenir-nos en una petita minúcia i perdre la base del fonamental de l'obra de la nostra legislació civil.

Però, a part d'això li diré que tot el desenrotllament d'aquest Projecte de Llei està en realitat mancat d'una revisió. I vaig a justificar-ho. Diu l'art. 1.er, els que han complert vint-i-un anys. Segon, els que havent-ne complert divuit contrauen matrimoni.» I afegeix l'art. 2.ª: «El major d'edat té capacitat jurídica plena, salvades les excepcions expressament establertes per la Llei.»

En els articles següents s'expressa quins són aquells menors que poden ésser habilitats d'edat; és a dir, que el Projecte de Llei que ve a discussió al Parlament, s'estableix dues característiques diferents. Una, els majors d'edat, vint-i-un anys, i els que havent-ne complert divuit contrauen matrimoni. Una altra, aquells que, havent-ne complert divuit, són habilitats d'edat. No és això?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí. Tots els Codis del món, àdhuc el Codi civil, ho diuen.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Si no en parlo, si no és aquesta la meva argumentació, senyor Coromines.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Dispensi.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Ja veurà com, en realitat, això constitueix la base de l'observació que he de fer després per a demostrar la necessitat de revisar el Projecte.

Diu l'art. 3.er: «Poden ésser habilitats d'edat amb la capacitat i restriccions que expressen els arts. 9.º i 10, els que han complert divuit anys». És a dir, que els que són majors d'edat, segons el Projecte de Llei, tenen capacitat jurídica plena. Els que són habilitats d'edat tenen una capacitat jurídica restringida. Aquestes són les dues característiques que existeixen en el Projecte de Llei. Doncs bé, senyor Coromines, tot això resulta absolutament contradictori en els articles següents del mateix Projecte; de manera que, per exemple, en els articles següents es parla dels que contrauen matrimoni menors de divuit anys, i dels que contrauen matrimoni després dels divuit anys. «El menor de divuit anys que contraguí matrimoni queda de dret habilitat d'edat amb les restriccions que expressa l'art. 11. En complir els divuit anys, encara que el matrimoni estigui dissolt, quedarà comprès en l'apartat segon de l'article 1.er».

De manera, que hi ha tres classes d'habilitació d'edat; la del menor de divuit anys que contrau matrimoni, la del major de divuit anys que ha estat habilitat després, i estableix una diferència després entre uns i altres. A mi em sembla que no ha estat afortunat l'art. 11 en establir les

limitacions, o en establir la capacitat jurídica del menor de divuit anys que ha contret matrimoni, perquè estableix, o es fixen, unes limitacions que són les mateixes del que ha estat habilitat d'edat en virtut de concessió paterna, i n'afegeix d'altres que són a judici meu, molt més fonamentals i que haurien d'ésser aplicades a aquell que ha estat habilitat d'edat per concessió paterna o per concessió del Consell de tutela. De manera, per exemple, en el que està habilitat d'edat en virtut de concessió o d'acord del pare o del Consell de família, se li exigeix l'assistència del curador o del seu pare segons sigui en virtut de matrimoni o en virtut de concessió paterna, o en virtut de concessió del Consell de família, per una sèrie de coses, algunes d'elles tan freqüents en la vida quotidiana, com ho són, per exemple, l'alienar béns que poden ésser mobles o cobrar crèdits que li siguin deguts; i, en canvi, es declara que és innecessària aquesta assistència del pare o del curador segons els casos per altres coses tan essencials com són la de comparèixer en judici, etc.; i aquestes altres coses que són més fonamentals que les primeres, s'exigeixen exclusivament als menors de divuit anys que hagin contret matrimoni, de manera, que resulta que hi ha una manca de lògica en la regulació d'aquestes habilitacions d'edat segons siguin les condicions que es precisin i segons sigui d'on provingui; jo crec que valdria la pena que es revisés aquest Projecte relacionant-lo amb l'organització de la tutela o de la curatela o Consell de tutela, que en definitiva crec que no perdríem absolutament res en examinar tota aquesta matèria que dintre dels organismes del Dret civil tenen una cohesió evident, d'una manera conjunta. I això és el millor per a guanyar temps i fer una obra ordenada i racional, molt millor que l'anar examinant avui una cosa i demà una altra a reserva de què després s'hagi de modificar tot com ja suggeria el senyor Conseller de Justícia i Dret.

(Ocupa la presidència el Vice-president segon, senyor Martínez i Domingo.)

Crec que amb l'ajornament que proposava el senyor Abadal no es perdria temps, sinó que, pel contrari, se'n podria guanyar molt en ordre a garanties d'encert.

Són aquestes, algunes observacions de caràcter general en relació amb tots els articles que ens proposa el senyor Conseller de Justícia i Dret que ha cregut convenient fer, ja que semblava que la tarda permetia fer aquestes observacions de caràcter general, respecte aquest Projecte que ha presentat el Govern.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Realment, senyors Diputats, el senyor Ventosa i Calvell, en la segona part del seu discurs, m'ha desarmat una mica. M'ha desarmat una mica, repetixo, perquè en la primera part jo m'havia apuntat sobre el paper una nota per dir-li que ell era un mestre en l'art de matar l'estona. (Rialles.) Ahir havíem quedat en què aquestes coses no les volíem discutir, que volíem que es deixessin per

un altre dia; però ja que es volen discutir, anem a passar l'estona. (Rialles.)

El senyor Ventosa i Calvell ha fet una sèrie de primeres observacions, que són un reball exquisit, un treball de punta de randa, que realment m'ha produït una interior satisfacció. (Rialles.) Després ha fet unes observacions, jo no puc saber si en el propòsit ja les portava de molt pensades el senyor Ventosa o si també són puntes, puntes d'aquestes d'Arenys, finíssimes, que gasta la V. S. Però ja que estem així, ja que estem de bon humor, també se'm permetrà a mi que el segueixi amb el mateix bon humor a la V. S. (Rialles.)

No, senyor Ventosa i Calvell; jo no tinc cap preferència pel senyor Abadal. Al senyor Abadal, preferentment, el respecte perquè és més gran que jo, cosa que no passa amb la V. S. El respecte perquè és més gran que jo; i també perquè encara que ell estigui en aquells bancs (*assenyala els escons de la Minoria de Lliga Catalana.*) i jo en aquest, jo recordaré sempre amb gran emoció aquells moments en què el senyor Abadal va fer de capità de tots, en la protesta contra la Dictadura quan va tractar el dictador d'imposar-se al Col·legi d'Advocats de Barcelona. I això em sembla que no és fer cap injustícia al senyor Ventosa i Calvell reconèixer aquesta superioritat de tractament al senyor Abadal, que em porta a la seva vida aquesta memòria...

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Absolutament.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Pel demés, cregui la V. S. que en les coses que ens ha dit jo no he pogut veure més que una certa coqueteria de la V. S., una gelosia que no té cap justificació. (Rialles.) Però em deia, després, que no veia cap orientació, que tot d'un plegat s'havia aixecat el Conseller de Justícia i Dret un matí, havia agafat un tros de Projecte de majoria d'edat i, portant-lo aquí al Parlament, havia proposat que comencéssim per això. I d'això és del que jo en deia l'art de matar l'estona; perquè el senyor Ventosa i Calvell no té dret a dir això. No, no té dret, perquè jo, en alguna ocasió, vaig parlar amb ell mateix i crec que li vaig contestar satisfactòriament, tan satisfactòriament, que el mateix senyor Ventosa i Calvell hi feia referència quan parlava de la idea de portar endavant un Projecte de prelatió de fonts. Convidat a definir el criteri del Govern, jo vaig dir que el Govern primerament tractava de fixar la situació en què es trobava el nostre Dret civil i de fixar-lo d'una manera que no fos una cosa improvisada i lleugera, sinó que en poc temps, ràpidament, treballant sense parar, es pogués fixar d'una manera seriosa i ben estudiada quin és l'estat del Dret català en el dia d'avui. I aquest treball no és una cosa que s'improvitzi en quinze dies. Aquest treball s'està fent, va ésser objecte d'un primer Projecte que fou acabat per la Comissió Jurídica Assessora, em sembla que el mes de juliol, pel Ponent de la Comissió Jurídica Assessora. Presentat aquest Projecte i havent merescut aquest primer intent una aprovació en primer terme del Conseller de Justícia, fou sotmès a la sanció especial de la Comissió Jurídica Assessora. I en aquesta reunió hi va haver una discussió entre el senyor Abadal i altres membres de la sessió, i a conseqüència d'aquesta discussió es va quedar en redactar aquell Projecte de prelatió de fonts. A hores d'ara tinc entès que el Ponent té aca-

bada la seva obra, té acabada la seva tasca, i que el mateix senyor Abadal ha col·laborat i ha proposat...

El Sr. ABADAL: Avui mateix.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però ja hi havia col·laborat abans. I s'ha convingut que un dels punts, que un dels articles d'aquesta prelatió haurà d'ésser la rehabilitació o habilitació de l'Apèndix en la part aquella que hi ha del Consell. Però després hi hauran altres punts, com la Llei del Parlament i les Lleis generals d'Espanya, algunes de les quals nosaltres ara no estem en situació de poder derogar, i després els principis de la constitució de la nostra terra; i tot això vindrà a formar una ordenació general que fixi l'estat del nostre Dret. I fixat així l'estat del nostre Dret, nosaltres llavors haurem d'entendre la reforma de les Lleis civils, no per petites polzades, sinó com podríem dir-ne per grans paquets. No anem a portar aquí les Lleis purament fragmentàries. Una de les primeres que es va tractar de reformar, de sotmetre a l'estudi de la Comissió Jurídica Assessora fou precisament l'ordenació de tota mena de tuteles, i d'ella formava part un primer títol i era aquest el de la majoria d'edat. De manera que aquest Projecte està redactat pels mateixos Ponents, per la mateixa secció que té al seu encàrrec el redactar aquesta part del títol dels menors i dels absents i de les herències absents, etc., etc.

Aleshores se'm demanava aquí, no sé qui, no ho recordo, però sé que li vaig contestar, que diguéssim què significava aquesta curatela, que expliqués el què volia dir curatela, i jo vaig dir que en general la curatela aquí no era la curatela romana, sinó tal com l'han entès la majoria dels Codis romans, dels més moderns, que consisteix en què el tutor s'entén que és el representant de la persona i dels béns del menor o de la persona subjecta a tutela, mentre que la curatela només era aplicada en els casos de representació incompleta del menor. I com que eren dues institucions diferents es donaven diferents interpretacions, però no volia dir això que restituïssim en vigor de Llei la curatela tal com s'entenia en Dret romà.

Després vaig dir tota la idea que teníem nosaltres de com s'havia de tractar la formació del nostre Dret, i en això no improvitava i fins penso que vaig fer esment d'un treball excel·lentíssim desenrotllat a l'Acadèmia de Jurisprudència en una conferència del senyor Coll i Rodés, que crec que és amic de la V. S. No ho dic perquè això representi un assentiment en el propòsit, perquè en qüestions de Dret civil, com diu bé el senyor Abadal, pot donar-se el cas de què en una mateixa agrupació política hi hagi criteris diferents. Solament ho dic per a demostrar que si no hi ha el propòsit tal, tampoc no es pot dir que esmento jo punts de vista polítics.

S'ha dit que es va exposar aquí un Projecte i una concepció completa de com s'ha d'emprendre la reforma del nostre Dret civil, i això vaig exposar-ho aquí i varen sentir-ho tots els senyors Diputats. I això no justifica el que el senyor Ventosa i Calvell pugui dir que jo m'hagi llevat un dia de bon matí, hagi agafat un tros de Projecte i l'hagi portat a la discussió del Parlament. Això, senyor Ventosa i Calvell, és un ardid de l'art de matar l'estona, però, evidentment, no serveix per a fer la crítica de l'obra d'un Conseller de Justícia.

El senyor Ventosa i Calvell — i ja veu que amb

tota ingenuïtat el segueixo en el propòsit — ens ha vingut a dir que no és una orientació moderna aquesta de la rebaixa de la majoria d'edat, perquè ja de temps antic el *Fuero Juzgo* i els Ussatges representaven un moviment semblant, però jo vaig explicar això i cert és que ho vaig exposar en una forma que justificava aquesta apreciació de l'orientació moderna que es donava a aquest treball. Jo deia que des de molt antic hi havia l'orientació germànica contrària a la romana, i que l'orientació germànica portava la majoria d'edat consignant en molts dels Codis germànics els catorze anys, i al nostre país el *Fuero Juzgo*, que fou aplicat algun temps a Catalunya, posava la majoria d'edat als vint anys, i fou després el *Fuero Real* i el *Fuero Viejo* de Castella, i a Catalunya els Ussatges, que havien acceptat la majoria d'edat als vint anys, i pels pagesos, en l'any 1351, a les Corts de Perpinyà, va acceptar-se la majoria d'edat als quinze anys, però això no és possible comparar-lo amb el moviment modern, perquè si anéssim a veure l'existència d'aquestes institucions jurídiques, veuríem que en el Dret romà la majoria d'edat volia dir una cosa més completa que la majoria d'edat del jove en els rengles del poble germànic. Després de la majoria d'edat, existien en l'orientació germànica alguns drets i algunes orientacions al pare de família no sostingudes pel Dret romà. Hi havia una concepció diferent de la majoria d'edat i aquestes dues concepcions han estat en lluita fins que va vèncer l'orientació romana. Però ha vingut el temps modern i ens ha portat a una evolució de la vida econòmica i civil que permet l'emancipació més ràpida del fill de família. I a això em refereixo jo. No a què anéssim a recollir les orientacions del Codi germànic, sinó les de tot Europa i, en efecte, senyors Diputats, de totes les legislacions europees que jo conec, de totes les Lleis civils, no n'hi ha cap, tret de l'espanyola, que mantingui la majoria d'edat als vint-i-tres anys. Abans hi havia la d'Holanda i la d'Austria, però aquestes dues excepcions han desaparegut en els darrers anys, de manera que així com a tot Europa està fixada la majoria d'edat als vint-i-un anys, solament a Espanya encara persisteix aquesta cosa antiga, aquesta reforma tímida, introduïda pel Codi civil, de fixar la majoria d'edat als vint-i-tres anys, i si hem de seguir amb aquesta timidesa, si Espanya espera que amb la nostra autonomia portem experiències i fem assaigs que després puguin ells aprofitar, ¿per què els que tenim llibertat per a dir la nostra paraula no l'hem de dir, com l'han posat ja de manifest tots els pobles d'Europa? ¿Per què hem d'esperar que Espanya vingui un dia, que vindrà, perquè tots els tractadistes ho demanen i diuen que va ésser una timidesa del legislador de l'any 1888 el fixar la majoria d'edat als vint-i-tres anys? Però és que ni d'aquesta manera aconseguiríem que fos la majoria d'edat igual a tot Espanya, perquè a Aragó encara subsisteix la majoria d'edat als vint anys. S'ha d'anar ràpidament — perquè tothom ho demana — a fixar la majoria d'edat als vint-i-un anys. Ara que fem la Llei nova, ¿per què no la fem bé i hem d'esperar com un coix que, ranquejant darrera l'altre, ho facin els altres perquè després tinguem que adaptar-nos-hi nosaltres?

En les observacions que feia el senyor Ventosa i Calvell referent a les diverses situacions en què es

trobaran els catalans menors de divuit anys si es casen, més grans de divuit anys fins vint-i-un, i els de més de vint-i-un, jo no sé veure la contradicció a què feia referència la V. S. Tal vegada hi ha una deficiència, però és una deficiència que jo crec que ha estat tinguda present pels membres de la Comissió Jurídica Assessora i ja han cregut que l'estat del nostre Dret i potser fins de les nostres costums permetien plantar-hi cara. Per exemple, en el Codi suís, a més de la majoria d'edat i del principi de capacitat, hi ha el de discerniment, i es diu que es reconeixrà el discerniment a les persones que estiguin en tal o tal edat, i ve després la majoria d'edat i hi poden haver-hi casos de majoria d'edat amb discerniment i en poden haver-hi majories d'edat que per no tenir discerniment no puguin ésser subjectes de dret. I això no s'ha posat, això ho ha estudiat la Comissió Jurídica Assessora, com m'ho acaba de confirmar amb la seva precipitada retirada d'aquí el senyor Tries de Bes, que potser no vol posar-se en contra de la V. S. i, entenent que això havia de tractar-se, ha cregut més pertinent retirar-se del saló de sessions. (*Rialles.*)

No hi ha tal incongruència, ni això és resultat d'una improvització, sinó que és una cosa estudiada i, com que no la proposo jo, precisament per això, crec que estic en millor situació per a defensar-la. La Comissió Jurídica Assessora ha entès que l'edat del subjecte podia influir, en quant a l'existència, a la suposició d'un major o menor discerniment, i per això exigeix més coses al menor d'edat que es casa abans del vint anys que no pas aquell home que de divuit a vint-i-un anys encara no és major d'edat però està habilitat per la majoria d'edat. I aleshores ha cregut que al menor d'edat, que se'l podia habilitar si es casava, se'l podia habilitar perquè pogués disfrutar i tenir administració dels seus béns, no se li podia encara concedir el discerniment tan complet com es podia concedir a l'home de divuit o vint anys a conseqüència del qual, de l'existència d'aquest discerniment, no li són exigides coses que se li exigeixen al menor d'edat que es casa abans dels divuit anys; no se li donen les facultats que se li donen a l'altre. De manera que, com deia el senyor Ventosa i Calvell, que si jo no interpreto malament el seu somris, em considera un càndid que m'he deixat agafar en el seu propòsit de passar l'estona, jo, no obstant, com que tinc un amor tan gran a aquestes coses i les proposo després de pensar-les molt i d'haver-les rumiat amb tot el ferm propòsit de fer-ho bé, em deixo anar i el segueixo en aquesta oposició, que certament no és una oposició cruel i que més aviat jo considero agradable. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Decididament no tinc sort amb el senyor Conseller de Justícia i Dret. (*Rialles.*) L'altre dia va començar a parlar el senyor Abadal; jo m'estava al seu costat sense intevenir, ni fer un somris, ni dir una paraula, i el senyor Coromines es va encarar amb mí, posant-se en contrast i en pugna el to amb què

se li dirigia el senyor Abadal i el to que diu que havia emprat jo.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Era una altra cosa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo li dic al senyor Coromines que, respecte de ningú, però molt menys respecte del senyor Abadal, podia sentir jo gelosia, perquè tota la superioritat que se li pugui reconèixer, sóc jo el primer en reconèixer-la i proclamar-la, i jo trobo naturalíssim que la V. S. li doni al senyor Abadal aquella primacia en els respectes que jo mateix li dono, per moltes raons i per moltes consideracions i, entre elles la menys agradable de totes potser és la de l'edat, i les altres són les més justificades. Però permetim el senyor Coromines de no tancar-me la porta d'aquest ambient de placidesa en què es desenrotlla aquest debat i que l'altre dia usava i executava el senyor Coromines; que jo també tinc ganes de participar-hi, i si jo hi participo, jo crec, senyor Conseller de Justícia i Dret, que no s'hi val a atribuir-me la intenció de fer perdre temps o de passar distretament l'estona, sinó que jo formulo unes observacions modestíssimes en tot el desig de contribuir a la discussió del Projecte i no cal, per tant, que les hi atribueixi la V. S. tan insignificant importància que siguin destinades només que a servir d'entreteniment als senyors Diputats, no diré agradables, però si per fer passar el temps. (*Rialles.*)

I ara permeti'm que rectifiqui alguns dels conceptes que ha formulat, senyor Coromines.

Deia el senyor Coromines: «No és aquest projecte una cosa isolada, inconnexa, desarticulada que en un bon matí hagi imaginat i que hagi presentat al Parlament. No. Quan va venir això, jo vaig exposar quin era el criteri, quin era el meu pensament, i aquest pensament té una etapa, que era aquell projecte de prelació de fonts que ha estat objecte de deliberació en el si de la Comissió Jurídica Assessora i que crec que està gairebé enllestit i a punt de presentar al Parlament. I dintre àdhuc de la matèria concreta de la majoria d'edat i de la tutela i de la curatela, quan es va presentar el projecte, jo vaig exposar clarament quin era el pensament del Govern i el propi pensament, i, per consegüent, no era una cosa inconnexa aquesta majoria d'edat.» Jo li dic: perfectament, senyor Coromines; la V. S. va exposar tot això i ho va exposar amb aquella competència i amb aquella eloquència que li és característica, però jo li he de dir que no és suficient a judici meu, que era precis que aquella exposició vingués en el Projecte. Jo no vull que el Govern hagi presentat o hagués presentat aquí un Projecte total de reforma del Codi civil català. Jo comprenc que moltes vegades aquestes sistematitzacions són difícils, i, naturalment, el voler fer una obra totalment sistemàtica, completa, total de reforma del Codi civil català, implicava que l'exercici de la nostra facultat legislativa en matèria de Dret civil sofrís un tal ajornament que pogués representar una atrofia o una incapacitat de la nostra facultat de legislar. Jo em faig perfectament càrrec de què s'ha de procedir per matèries diverses, presentant aquells Projectes de Llei que vinguin a regular les diverses matèries

de Dret civil. Bé; però això és una cosa i una altra cosa totalment diferent és presentar un projecte com aquest de la Majoria d'edat en el qual es parla àdhuc d'institucions que poden ésser en el pensament del senyor Conseller de Justícia, però que nosaltres no les hem vist dibuixades. I jo li pregunto: ¿Es que es perdia alguna cosa en què s'esperés a poder regular a dins d'un conjunt i que els Diputats poguessin examinar al mateix temps que el Projecte de majoria d'edat i d'habilitació d'edat, totes aquelles institucions destinades a complementar les deficiències de capacitat jurídica d'aquells que no han arribat encara a la plenitud d'aquesta capacitat? A mi m'hauria semblat més atinat, més pertinent, més adequat, perquè el Parlament pogués deliberar d'una manera encertada, el que s'hagués presentat aquest Projecte de conjunt, formant part de tot el conjunt destinat a regular aquesta matèria en la seva integritat, i no ens trobaríem en què aquí se'ns parla d'institucions que només tenen vida per les explicacions que ens ha donat el senyor Conseller de Justícia i Dret i que obliguen a què en el mateix Projecte de Llei que no ha de tenir una vigència immediata, que tindrà vigència l'any que ve, hi hagi una disposició transitòria, establint unes regles en espera de què s'hagin votat després altres preceptes que són completament indispensables. Aquesta és l'observació que a nosaltres ens semblava adequada i pertinent. Ara, en quant al fons del mateix Projecte, en quant al límit fixat per la majoria d'edat, el senyor Coromines insistia que jo havia interpretat malament les seves paraules quan l'altre dia sostenia que la fixació del límit d'edat en els vint-i-un anys obeeix a una tendència moderna. No, no, senyor Coromines; no creia haver-les interpretat malament; em vaig fer perfectament càrrec del seu raonament, de la seva orientació, del seu pensament respecte d'això; però jo el que volia significar a la V. S. era que em semblava exagerat el parlar de tendències modernes quan es parlava d'aquest Projecte de Llei. Respecte d'ell jo li deia: «No obeeix a un punt fonamental i essencial; es pot tenir criteris distints». Dintre de la nostra minoria hi ha, per exemple, el senyor Tries de Bes, que estava conforme en què la majoria d'edat es fixés en els vint-i-un anys, sense que això crec jo que sigui motiu per la seva retirada precipitada, perquè la fixació d'això i el manteniment d'aquest criteri és perfectament compatible amb el manteniment d'una estricta disciplina dintre de la Lliga Catalana. Però de la mateixa manera que hi caben criteris distints dintre d'un mateix Partit, jo li deia: Hi han cabut criteris distints dintre de les èpoques més diverses.» Hi ha, per exemple, la fixació d'una edat de vint-i-un anys, per les raons que siguin; no a vint-i-un, a vint anys s'havia establert en els Ussatges, i el *Fuero Juzgo* i el *Fuero Viejo* de Castella. Hi ha una pila de Lleis i disposicions que, per les raons que fossin, entenien que es podia fixar el límit d'edat als vint anys. I per això em sembla excessiu, senyor Coromines, el que nosaltres, abans de què haguem establert la independència i la puresa del nostre Dret Civil en front de les intromissions i de les invasions d'una ju-

risprudència pertorbadora que ha vintgut a desnaturalitzar-la, tinguem la pretensió de què el primer exercici que fem de la nostra facultat legislativa sigui per marcar als altres pobles d'Espanya un exemple i un estímul.

Jo li diria: Pobre exemple i pobre estímul el nostre! ¿Si tots els pobles d'Europa, diu la V. S. que ho tenen establert, és que nosaltres, en la votació de la Llei pel Parlament català, és el que pot decidir la modificació de la legislació espanyola? Però que la legislació o la Llei que voti el Parlament de Catalunya, si com sap tothom, com saben tots els senyors Diputats, a Aragó està fixada la majoria d'edat en el límit de vint anys, és que fem nosaltres una innovació transcendental que hagi d'ésser tinguda en compte pels altres pobles? Jo dic que fóra una pretensió aquesta excessiva la nostra. Reduïm les coses als seus vertaders termes i jo dic, jo crec, que la cosa permet esperar i que tindrà un abast i una importància i una transcendència molt més petita que el senyor Conseller li vol atribuir.

Ara, en quant al fons del mateix Projecte de Llei jo li deia al senyor Coromines, que a judici meu era molt convenient que es practiqués una revisió del que en ell s'havia establert, perquè em semblava que les distintes situacions jurídiques que el Projecte de Llei marca entre majoria d'edat, habilitació d'edat després dels divuit anys i habilitació d'edat en un límit inferior als divuit anys, no estaven prou estudiades ni responien a un criteri prou encertat. Jo faria, àdhuc, la reserva respecte d'aquesta habilitació automàtica d'edat en aquell que contrau matrimoni abans dels divuit anys, perquè no crec que el fet de contraure matrimoni li doni aquelles condicions de capacitat intel·lectual que són necessàries per a regentar els seus béns i jo diria que, àdhuc potser, del que es podria dubtar és de la capacitat dels que li havien donat el consentiment per contraure matrimoni abans dels divuit anys. Però crec que és un tema que val la pena d'ésser estudiat i d'ésser examinat, perquè aquí podem tenir l'aire de què passem el temps amb aquestes coses, però són en definitiva coses que afecten a la capacitat jurídica, a la facultat de disposar les persones en el bon ordre i administració dels béns i la pau i el règim i l'ordre jurídic dintre les famílies i que una cosa poc meditada que reguli les majories d'edat i l'habilitació d'edat en les seves diverses manifestacions, pot produir en tot el règim jurídic de la nostra terra una fonda pertorbació, i fóra una desgràcia que la primera Llei que votés el Parlament en matèria de Dret civil fos una Llei que en lloc de donar un exemple i que vingués a establir en la nostra terra un ordre, vingués a ésser una Llei pertorbadora en el règim jurídic de Catalunya.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo em veig obligat a insistir en demanar a la Cambra que continuï la discussió d'aquest Projecte de Llei. Respecte d'aquesta cosa que troba tan estranya el senyor Ventosa i Calvell d'haver començat per la fixació de la majoria d'edat, jo li diré que

una de les famés més ben adquirides a Europa, respecte de les noves orientacions del Dret civil, una de les famés més ben adquirides és a favor dels juriconsults alemanys que varen fer el Codi civil d'Alemanya, Codi civil que ha marcat el principi, potser el començament, d'una renovació que s'ha anat extenent per tot arreu. I bé, a Alemanya abans de començar el seu Codi civil es va fer el mateix que ara proposem aquí, una Llei de majoria d'edat i aprovada aquesta majoria d'edat varen venir després tots els treballs i tots els estudis i informacions per anar a la formació d'un Codi civil. De manera, que no deu ésser la cosa tan extravagant ni tan estranya quan en fer-la nosaltres seguim les petjades d'una de les reformes més acurades i més ben fetes que s'han fet a tot Europa en la jurisdicció civil.

El que hi ha és el que he dit abans: totes les coses tenen adob, el que no es pot rescatar és el temps perdut. Em deia abans el senyor Ventosa i Calvell: «Es que vosaltres no presenteu les Lleis fonamentals; vosaltres no feu totes aquelles Lleis complementàries que disposa o preveu l'Estatut». Jo em penso que no té raó, el senyor Ventosa i Calvell, però que si tingués raó, tal vegada seria el moment menys oportú el de dir-m'ho a mi, perquè jo he procurat que aquí es presentés una Llei Municipal; jo he portat aquí una Llei del Tribunal de Cassació. Tinc en marxa, no sé des de quant temps una Llei de Contractes del camp, i ara he encetat aquí la reforma aquesta de la nostra Legislació civil, i tinc promesa per d'aquí pocs dies la presentació de tot un títol, i extensíssim, de la nostra Legislació civil, com és el de tutela i curatela. Em penso que deu ésser el moment menys oportú que tindria el senyor Ventosa i Calvell, per a fer aquesta acusació a aquest membre del Govern, que fa tot el que pot per a cumplir el seu deure. Jo que estic amb aquesta tranquil·litat de consciència, crec que no abuso d'una situació, d'una majoria, i que no vaig a fer cap cosa forçada en demanar que la Cambra continuï la discussió d'aquest Projecte de Llei, i que pel moment donem per acabat el debat de totalitat i passem a la discussió de l'art. 1.er

El Sr. PRESIDENT: Resta acabat el debat de totalitat.

(Es dona lectura al vot particular següent, presentat a l'art. 1.er del dictamen:

«AL PARLAMENT

Els Diputats que sotscriuen, sentint dissentir de l'opinió de la majoria de la Comissió, proposen el següent vot particular al Projecte de Llei de Majoria i Habilitació d'edat:

VOT PARTICULAR

El número primer de l'art. 1.er es redactarà així:

1.er Els que han complert vint-i-tres anys.

Palau del Parlament, 19 d'octubre del 1933. — R. d'Abadal i Sol.»

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler, per la Comissió.

El Sr. TAULER: Comprendran els senyors Diputats que han assistit a aquest debat, i comprendrà perfectament el senyor Abadal, signant d'aquest vot particular, que després de les manifestacions fetes, tant pel senyor Ventosa i Calvell, com pel senyor Conseller de Justícia i Dret, la majoria de la Comissió no pot acceptar aquest vot particular.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal, per a defensar el vot particular.

El Sr. ABADAL: Són conegudes per tots els senyors Diputats les raons amb què el senyor Conseller de Justícia i Dret i el senyor President de la Comissió de Justícia recolzen l'art. 1.er d'aquesta Llei, fixant la majoria d'edat en els vint-i-un anys. Diuen que és el corrent actual en els pobles d'Europa, que és un avenç de la legislació i que serà una glòria per a aquest Parlament el que nosaltres siguem els primers dintre Espanya a establir aquest límit menor de la majoria d'edat, del que estableix el Codi Civil. Deia el senyor Andreu, també en el seu dia, que precisament en els pobles septentrionals, on la formació de les persones és més lenta que no pas en els pobles meridionals, tenen fixada la majoria d'edat en el límit de vint-i-un anys i que, per consegüent, no hi ha motiu ni raó perquè dintre els nostres països meridionals en què el desenrotllament de les persones és més precipitat que no pas allí, no se segueixi el mateix exemple de disminuir el termini de la minoria d'edat. Bé; jo, al senyor Andreu, o a aquest argument del senyor Andreu, podria oposar-li la medalla a l'inrevés. Precisament perquè en els pobles meridionals resulta que el desenrotllament de les persones i de les seves facultats és més ràpid, també resulta que és més ràpid el desenrotllament dels seus instints i de les seves passions, i que potser aquest seria un motiu per a no seguir l'exemple dels pobles septentrionals.

Però, en fi, és una cosa merament d'apreciació del uns i dels altres, i no és aquest el punt principal en virtut del qual jo he presentat el vot particular en companyia del meu amic senyor Sol, en la qual figura la majoria d'edat als vint-i-tres anys. Jo no tindria cap inconvenient suscrivint i repetint gairebé el que indicava abans, en dir que teòricament, tècnicament, com a ideal, com a camí per anar a buscar i anar a aconseguir l'obtenció de la majoria d'edat als vint-i-un anys. No, tècnicament, jurídicament, teòricament, es va per aquest camí, i per aquest camí sembla que si ha d'arribar. Perfectament. Però és que tot el que representa institucions de dret, senyors Diputats, és una cosa que s'ha d'atemperar a la naturalesa i a les circumstàncies pel qual es legisla, i les institucions de dret tenen moltes vegades, malgrat que sigui un dels casos de dret: més diferents dels altres casos de dret, repercussions que, de vegades, resulten tant insospitades, que produeixen un resultat completament diferent d'aquell que s'anava a cercar o produeixen perjudicis en els quals no s'havia pensat. I jo dic que en el nostre poble de Catalunya la idea de la majoria d'edat als vint-i-cinc anys està tan infiltrada en tothom que una sèrie d'institucions, una sèrie de realitzacions de dret, estan, precisament, fonamentades, inspirades i dirigides en el pensament de què la majoria d'edat és als vint-i-cinc anys, i el modificar aquesta majoria d'edat represen-

tarà una repercussió en totes aquestes institucions i en totes aquestes realitzacions de dret, que podria portar una pertorbació en tot el que representa les relacions familiars i fins les relacions successòries. Per això és pel que jo crec que en tractar de la majoria d'edat o del límit de la minoria d'edat, nosaltres hem de tenir en compte la posició especial del nostre poble. Tot el que dintre del nostre poble representa la majoria d'edat als vint-i-cinc anys, i hem d'anar a aquella aspiració — i repeteixo que tècnicament no hi tinc cap inconvenient en posar com una aspiració la limitació de l'edat — per a aconseguir la majoria d'edat lentament, evolutivament, no d'un salt, com el salt que es proposa dintre d'aquest Projecte de Llei.

Tots vosaltres sabeu, senyors Diputats, que hi ha una sèrie immensa de testaments en els quals, en establir-se els fideicomisos familiars, s'estableix, pels casos en què els fills no arribin a una edat determinada, en molts casos es prohibeix àdhuc l'alienació als que no tinguin els vint-i-cinc anys, més ben dit — m'he equivocat — que estableix pels casos dels vint-i-cinc anys determinades ordenacions perquè es realitzin amb la condició suspensiva de la majoria d'edat, però pensant en la majoria d'edat als vint-i-cinc anys, i tots aquells testaments que regulen la successió en representació de la qual fan dependre de la majoria d'edat determinades condicions. Totes aquelles estan fetes sobre la base de pensar en els vint-i-cinc anys. N'hi ha d'altres que fixen l'edat i fins la fixen més enllà dels vint-i-cinc anys, i tots haureu llegit testaments en què certes clàusules resolutòries es vénen a realitzar als trenta anys. Però prescindint d'aquestes i parlant únicament d'aquelles en què es fixa la majoria d'edat, fixada o no, el testador ha entès sempre que era als vint-i-cinc anys.

Tot això queda modificat, i jo no m'oposo a què es modifiqui, perquè entenc que s'ha d'anar a la rebaixa de la majoria d'edat, però s'ha de fer una rebaixa lenta perquè anar-se a la resolució de les coses evolutivament, de manera que el poble es vagi comprenent amb la legislació i els nous avenços d'aquesta legislació. Així com ho he dit d'això, ho podria dir d'altres casos, de l'usdefruit legal, no ja de la pàtria potestat de la mare. L'usdefruit legal de la mare en el dia d'avui és durant tota la minoria d'edat dels fills, i, per consegüent, estan vius els vint-i-cinc anys en el pensament del poble de Catalunya, i des del moment en què es modifica l'edat de la majoria d'edat, portant la dels vint-i-cinc anys als vint-i-un, no són dos anys que treieu d'aquest usdefruit de la mare, sinó que són quatre anys que li treieu l'usdefruit. Considereu que això representa una variació sobtada dintre de la legislació catalana, i el poble català que s'ajusta, que es plega amb molta facilitat als nous costums jurídics que l'evolució del temps va portant, que es plega, precisament, perquè evolutivament es va caminant, però amb la seva sensibilitat jurídica, un canvi de legislació extraordinari, un canvi de legislació que representa per ella mateixa una modificació complerta del concepte jurídic que té aquest poble respecte de cada cas, produirà, creieu-me, una pertorbació, i llavors

el poble no la seguirà amb la facilitat que la seguiria en un altre lloc.

Jo, per això, entenc que, tot caminant en aquesta evolució, hauríem d'anar des del dia d'avui a començar l'evolució per l'evolució del temps de la minoria d'edat, però anar-hi evolutivament, anar-hi pausadament, anar-hi en forma que el poble pugui anar veient els avantatges que hi ha en això i pugui anar plegant-se aquesta nova legislació per a poder després arribar a una reforma més radical.

Jo no parlaré dels avantatges que pot haver-hi en la determinació d'una unitat en la major part de la legislació especial, perquè n'ha parlat el meu amic senyor Ventosa i està en la consciència de tothom, i jo prefereixo referir-me especialment a les circumstàncies que crec jo que en el nostre poble existeixen, que fan que aquest salt extraordinari dintre de la disminució de la minoria d'edat, representat en el Projecte de Llei que debatim, en el seu art 1.º, sigui exposat a greus confusions.

Jo no sé veure per què hem d'anar a aquest salt extraordinari. Jo no sé veure per què no es pot anar caminant lentament en les modificacions de dret que és la manera de fonamentar-les d'una forma que siguin completament inquebrantables després.

Jo crec que valdria més, en lloc de voler anar d'una vegada al desiderat que tenim respecte de la majoria d'edat, anar-hi caminant lentament, perquè no es produirien aquelles pertorbacions que he assenyalat, i totes aquelles modificacions es podrien continuar fixant a dintre del conjunt de la nostra legislació.

Aquests són els pensaments cabdals que jo tinc respecte d'aquest punt de vista i els motius que fonamenten el meu criteri d'aquella llibertat que jo crec que en aquest assumpte podria haver-hi.

Sento, àdhuc, que no hi hagi aquí el meu company senyor Tries, que potser ell mateix impugnaria les raons que jo dic, perquè no crec que en això hi hagi res a veure en tot el que es refereix a qüestions de partit i de política. Jo he donat raons, motius, fonaments; seran encertats o no, però, repeteixo, potser ja ho he dit abans, que en un poble d'una sensibilitat jurídica tan extraordinària com és el poble català, totes aquelles transformacions de les institucions de Dret, s'han de fer de manera que la seva sensibilitat no se senti ferida, sinó que, a l'inrevés, les vagi acceptant bonament, vagi ajustant-s'hi, i d'aquesta manera vingui a ésser la legislació una cosa tan consubstancial amb la naturalesa del mateix poble, que s'hi senti bé i que li sembli gairebé com que ha nascut la nova modificació del Dret, del seu propi esperit i dels seus propis desigs.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: El senyor Abadal venia a resumir una part de la seva posició en contestar un argument fet pel senyor Andreu. Deia precisament que pel caràcter meridional del nostre poble tal vegada seria convenient no anar tan de pressa en rebaixar la majoria d'edat, i aquest pensament s'afinava en acabar el seu discurs, en dir que a un poble que té una sensibilitat jurídica com

el poble català, li ha de saber molt greu que es procedeixi amb aquesta precipitació.

En punt al caràcter meridional que semblava oposar al dels pobles del nord, jo li he de fer avinent al senyor Abadal que a Itàlia, darrerament, no fa molts anys, s'ha adoptat la mateixa solució dels vint-i-un anys, essent un poble, almenys, tan meridional com el nostre, i que un altre poble que potser per la seva raça, pels seus costums, encara pot considerar-se més extremat que el poble català, com és el poble turc; en trobar-se la revolució de Mustafà Kemal amb la necessitat d'ordenar el seu Dret civil, ha trobat la fórmula més simple en l'adopció total del Codi suís, Codi suís que posa la majoria d'edat als vint-i-un anys. De manera que anem amb bona companyia, i anem amb bona companyia si es té en compte que podríem ésser nosaltres uns hereus, uns continuadors del sentit jurídic d'aquests pobles llatins que formaren l'imperi romà, però, senyor Abadal, jo crec que també ho deuen ésser els fills de la Roma actual que han adoptat aquest principi dels vint-i-un anys, de manera que nosaltres hem estat més forts continuadors d'aquell principi que ells ens van ensenyar, que ells varen abandonar i que nosaltres encara retenim.

I respecte de les altres reflexions, jo diré que són les més convincents que s'han dit aquí, a la Cambra, les del senyor Abadal, per fer-nos adoptar la majoria d'edat de vint-i-un anys. Totes les reflexions que ens ha fet el nostre estimat amic, totes aquestes reflexions vénen precisament a favor de què d'una vegada posem la majoria d'edat als vint-i-un anys. Per què? Perquè aquestes pertorbacions de l'usdefruit legal de la vidua i del que s'estatueix als testaments, tenen com a més greu, no la quantitat de la rebaixa, sinó la pertorbació de la reforma, és a dir, que la pertorbació serà a conseqüència d'haver variat la majoria d'edat, no d'haver-la variat en un, en dos, en tres o en quatre anys, sinó d'haver-la variat, perquè s'han establert estats de Dret, s'han creat interessos per a l'esdevenidor en relació amb la majoria d'edat i nosaltres ho venim a pertorbar, a trencar la continuació d'aquests estats de Dret proposant una reforma. Però és que el senyor Abadal en proposa dues, i jo solament en proposo una. Com que és vist que el Dret castellà, el Dret que avui és Dret comú, va també a l'adopció d'aquests vint-i-un anys per la majoria d'edat, com que això ens ho permet preveure que ja en el Codi mercantil s'hagi fixat aquesta majoria d'edat per fer de comerciant, l'edat de vint-i-un anys, ja es veu venir tota aquesta reforma, i nosaltres hem de preveure que aquesta reforma és una cosa fatal, perquè àdhuc la demanen tots els tractadistes de Dret castellà. De manera que si nosaltres ara cometéssim aquesta acció tímida, que cometeren els legisladors espanyols de l'any 88, el que faríem és produir ara una pertorbació en canviar la nostra majoria d'edat de vint-i-cinc a vint-i-tres anys, i exposar-nos a cometre una altra pertorbació d'aquí un o dos anys quan el Dret castellà sigui reformat i posats els vint-i-un anys, i jo el que proposo aquí és que, ja que veiem venir com s'ha d'acabar això, acabem-ho nosaltres d'una sola vegada, perquè el greu de la reforma no està en reduir en un, dos o tres anys la majoria d'edat, sinó en la sotragada que produeix el canvi en els interessos que pertorba el canvi amb la reforma.

Jo crec, senyors Diputats, que quan els mateixos

que s'hi oposen reflexionin serenament a casa llur sobre el que estem fent — no dic que ara no tinguem serenitat, perquè jo crec que aquesta discussió és tan serena que fins els que ens escolten s'avorreixen...

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Ens escolten pocs, pocs, però escollits. (*El senyor Diputat alludeix a la desanimació de la Cambra. Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ...jo crec que quan serenament ho reflexionin, tots vindran en què era el camí per on hem d'anar.

Senyor Ventosa i Calvell: La V. S. va dir que ho hauríem de tornar a reflexionar. Jo li asseguro que aquesta és una de les reformes que s'hagin pogut reflexionar més, amb més interès, amb més tornar-hi un altre dia, amb més escoltar totes les reserves, perquè totes les observacions que he fet aquí el senyor Abadal ja ens les va fer un dia en què amigablement ens reuníem tres o quatre amics en presència del Secretari d'aquesta Ponència, i aleshores jo també era un dels que m'hi oposava, a una pila de coses, i em vaig haver de convèncer de què ho havien estudiat tant i reflexionat tant, que totes les coses que jo anava dient per oposar-m'hi me les contestaven victoriosament, i aleshores vaig comprendre que era un Projecte estudiat i que podíem portar-lo serenament i tranquil·lament al Parlament.

Jo no em proposo més, jo em proposo que aprofitem el temps. Estic a la disposició de la Presidència perquè quan consideri que l'hem aprofitat prou, pleguem.

El Sr. PRESIDENT: La presidència, en vista de l'entusiasme de la Cambra, creu que procediria aixecar la sessió.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però potser que ja votéssim el vot particular i ho deixéssim per un altre dia.

El Sr. ABADAL: Jo voldria fer unes observacions respecte del què ha dit el senyor Coromines.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Em sembla que jo, poques consideracions he fet respecte a allò que hagin fet els altres pobles. Jo, a això hi dono una importància secundària. La importància cabdal que dono és a la pertorbació que pot produir dintre del poble català fer un salt d'aquesta naturalesa. Jo he dit, i crec que això està a la consciència de tothom, què hi ha molts testaments en els quals es subjecten determinades condicions a la majoria d'edat, i que els testadors que han fet això, ho han fet creient que seria als vint-i-cinc anys. Ara bé, tot aquest conjunt de voluntats que representa la intencionalitat que tenien aquests testadors quan parlaven de la majoria d'edat, és clar que es pertorba evidentment aquest canvi de majoria d'edat. ¿S'ha d'anar al canvi de majoria d'edat? Perfectament, anem-hi, però anem-hi paulatinament, lentament, evolutivament, de manera que el poble pugui anar absorbint aquestes modificacions que es facin en la legislació i les pugui fer seves amb aquesta mateixa sensibilitat jurídica que té el poble català.

Ens deia el senyor Coromines que el que se li proposava ara és que d'una pertorbació no se'n facin dues, perquè al cap i a la fi vindrà un dia, més o menys tard, en què s'haurà de fer la pertorbació del salt dels vint-i-tres als vint-i-un anys. ¿I què sabem

tots nosaltres de les orientacions que hi hagin el dia de demà a fora o dintre de Catalunya?; però sigui el que sigui, encara que es doni per perpètua o ferma el senyor Coromines, la pertorbació no és solament qualitativa, sinó també quantitativa; i indubtablement que cas de produir-se una pertorbació, aquesta no es produiria tan gran de fer-se el salt dels vint-i-cinc als vint-i-tres anys. Cal tenir en compte que hi ha un article en aquest Projecte de Llei que parla de la majoria d'edat als divuit anys dels que contraguin matrimoni, i no parla de si amb consentiment o sense consentiment dels seus pares. Tan sols pel fet de contraure matrimoni ja són majors d'edat als divuit anys; i aleshores ja, per consegüent, cessa l'usdefruit de la vídua, usdefruit que en molts dels casos pot ésser l'únic mitjà de poder educar i donar alimentació als altres fills menors d'edat. Amb aquest Projecte, això desapareix; i jo voldria que es convencés el senyor Conseller de Justícia i Dret que es poden determinar conseqüències, repercussions, que potser són insospitades, perquè casos com aquest que jo ara parlo no els hem de considerar com una excepció, sinó com un cas comú del qual poden donar-se molts exemples, perquè poden ésser en gran nombre les vídues que tenen l'usdefruit del patrimoni que ha deixat el marit, i durant aquest usdefruit, almenys fins els vint-i-cinc anys d'edat del fill, amb aquest usdefruit, en virtut de les mateixes disposicions del marit, s'han de sostenir, s'han d'educar, s'ha de donar carrera o professió als fills menors d'edat. I si la majoria d'edat del fill, fixada amb vint-i-cinc anys, es sustreuen quatre anys, en fixar-la amb vint-i-un, o bé set anys en el cas que el fill contregui matrimoni als divuit anys, ¿com ho farà aquella vídua usufructuària, per a mantenir, per a alimentar, per a educar, per a donar professió o carrera als fills petits que a l'empar d'aquell usdefruit van creixent? ¿Teniu la seguretat que podrà fer-ho únicament amb l'usdefruit d'aquests menors que poden tenir tan sols una legítima que sigui incapaç, insuficient, per a atendre totes les despeses d'alimentació i d'educació, totes les despeses de sosteniment i de donar carrera als fills? Penseu-ho bé, abans de...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ja ho hem pensat.

El Sr. ABADAL: ¿I aquesta consideració no us fa que presteu més atenció al problema que es planteja? ¿Es que és una qüestió de tan poca importància dintre de la vida general familiar de Catalunya que es pot resoldre lleugerament amb dir que ja s'ha pensat? Jo crec complir un deure en formular aquestes observacions aquí al Parlament, en la seguretat de què si són ateses es previndrà una pertorbació que pot ésser gravíssima en el si de moltes famílies.

Nosaltres no podem fer més que dir les raons que creiem que haurien d'obligar-nos a anar més lentament en la fixació de la majoria d'edat; però, indubtablement, nosaltres no tenim més força que les que es puguin derivar de les mateixes raons que donem, més força que la força que porten en si mateix aquestes raons, perquè prou sabem que si vosaltres us hi empenyeu, no tenim força pràctica per imposar el nostre criteri, perquè no tenim vots per a fer-lo valdre. (*Molt bé! en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Molt breument, perquè crec que substancialment tots hem dit ja, tots hem exposat les raons en què fonamentem els nostres punts de vista; però així com ara ens ha exposat unes noves raons el senyor Abadal i en els seus arguments sembla basar-se sobre el senti jurídic del nostre poble, jo li diré que, precisament, en aquest sentit jurídic del nostre poble em fonamento jo quan li vinc a proposar aquesta reforma. Perquè, senyor Abadal, senyors Diputats: és que ja no és el nostre poble sol, és que és la vida moderna la que es va esmunyint sota aquestes lleis. És que ja, si nosaltres ens retardéssim i volguéssim continuar amb aquesta ficció legal de la majoria d'edat als vint-i-cinc anys, ens exposaríem, precisament, a produir aquelles pertorbacions que produeixen les lleis que ha deixat de respondre a un sentiment comú, perquè avui es pot afirmar que no està viu a la societat aquest sentiment de què la majoria d'edat ha d'ésser els vint-i-cinc anys, perquè en la immensa majoria dels casos el fill s'emancipa del fet, abans d'arribar a aquesta edat. I així veiem com a l'edat de vint-i-un anys, es fa advocat o es fa procurador o es fa metge; i comença a exercir en la vida pública una influència damunt dels seus semblants, una influència molt superior a la que representa àdhuc la pròpia emancipació. I així també es produeixen coses tan extravagants com la que representa el fet de què una persona als vint-i-un anys pot ésser procurador, i, en virtut del seu títol, en virtut de la seva professió, pot admetre i ostentar la representació d'un tercer i pot anar davant dels Tribunals i dir que en la plenitud de la seva personalitat representa a un tercer, i, en canvi, per fer determinades coses necessita que un altre el representi. I molt abans dels vint-i-cinc anys un home pot ésser advocat, i la llei l'autoritza perquè en el cas de trobar-se una altra persona en perill de veure's amenaçat, àdhuc per la pena de mort, aquest home als vint-i-un anys se li considera el suficient discerniment, se'l considera amb una integritat de caràcter, se'l considera amb una personalitat tan complerta i tan plena, que fins se li confia la defensa de la vida d'aquell processat damunt del qual pesa una tan greu amenaça jurídica; i, en canvi, aquest home no pot administrar els seus béns, ni pot fer moltes altres coses, perquè legalment encara és menor d'edat. I que ens demostrin aquests casos? Ah! Ens demostrin que no n'hi ha prou amb què hi hagi una llei que ens digui que s'és major d'edat als vint-i-cinc anys, quan tota la vida s'emporta l'home i l'emancipa abans d'arribar a aquesta edat; i en lloc d'anar imposant una sèrie de preceptes legals que no tenen cap correspondència amb la vida actual, nosaltres creiem que un dia o altre s'ha d'acabar amb aquest estat de coses i s'han de posar les lleis en convivència amb l'estat actual, perquè avui, abans d'arribar-se a la majoria d'edat legal, s'arriba a una perfecta majoria d'edat civil.

Per tot allò dit, pot veure el senyor Abadal i

podem veure tots els senyors Diputats, que si la V. S. recolza els seus arguments en el sentit jurídic del nostre poble, jo també els recolzo sobre el mateix, i els recolzo sobre realitats, amb la diferència de què la V. S. els recolza en un sentiment de deure, de definicions legals, d'estatut jurídic, i jo els recolzo en els sentiments del nostre poble, en les realitats de la societat, que realment ens diuen que l'home que ha arribat a l'edat de vint-i-un anys, és un home que té una perfecta personalitat per a defensar els seus propis béns i administrar-se en tots els aspectes de la seva vida.

(Posat a votació ordinària, és rebutjat el vot particular dels senyors Abadal i Sol. Han votat per la seva acceptació els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimarts

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre l'Hospital de Vilafranca.
3. Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret relatiu a la majoria i habilitació d'edat.
5. Interpellació sobre l'administració de Justícia.

(S'aixeca la sessió a un quart de nou i cinc minuts de la vetlla.)

